

Jó Pajtás

2018. II. 1.

72. évf., 3. szám

Gombár Viktor
a temerini
Kócai Imre
iskola kitűnő
szavalója

TERMIÉSZET: Zúzmara és dér

**MÚLTIDÉZŐ: Voltak-e pusztító földrengések
a Kárpát-medencében?**

**TÉLI OLIMPIA: Február 9-én kezdődik a sportünnep
Dél-Koreában**

A JÓ PAJTÁS ÚJABB PÁLYÁZATA

Mátyás megválasztása

Ebben a félévben sem maradnak el a pályázatok, melyekkel közös játékra, gondolkodásra igyekszünk ösztönözni benneteket. A nyerevények ezúttal sem maradnak el.

Lehet, sokan hallottátok, hogy az idei év Mátyás király éve lesz, királlyá választásának 560., és születésének 575. évfordulója alkalmából. Mátyás talán a legkedveltebb a magyar királyok közül, mert erőskezű, jelentős uralkodó volt. Nemcsak a történetírás, hanem mondáink és népmeséink is őrzik alakját.

A szobrász ilyennek képzelte el az ifjú, de már királlyá választott Mátyást

A jubileumi megemlékezések már megkezdődtek, Szegeden és Budapesten szentmisén, majd jótékonyági forgataggal idézték meg királyunk alakját. Márciusban Székesfehérváron koronázási misét tartanak, áprilisban Mátyás király halálának évfordulóján megemlékezés lesz Bécsben és Budapesten. Júniusban Bécsben kiállítás nyílik a város elfoglalásának évfordulóján. Az emlékvé a kolozsvári magyar napok egyik központi programeleme is lesz, már csak azért is, mert Mátyás ebben a városban született.

Olvaszátok el az idézetet, melyet Jókai Mór Mátyás megválasztása című művéből ragadtunk ki. Ebből kiderül, hogy Mátyás megválasztásában nagy szerepet játszott Szilágyi Mihály, anyai nagybátyja, a mintegy negyvenezer fős magyar

hadsereg, az országgyűlés, de Hunyadi László, Mátyás testvére, és Podiebrád cseh helytartó is.

„Szilágyi tehát, hogy se ne éreztesse, se el ne veszítse fegyvere súlyát, negyvenezer főnyi hadseregét a két város között a Duna jegére állítá fel, ott bevárando az országgyűlés határozatát.

Fenn Budán ezalatt reggeltől estig beszéltek az urak.

Estefelé az átfázott hadsereg nem állhatva tovább a várakozást, egyhangúlag fölördítá: „Éljen Mátyás király!”, s e dörgő szótatot meghallva a rendek, hirtelen végét szakasztá a fondorkodó tanácskozmánynak, utána kiáltva: „Éljen Mátyás király!”, s azzal meghúzták a harangokat, kisüítették az ágyúkat, s ezúttal a nemzet akarata, dacára minden titkos szörszálhasogatásnak s ármánykodó fondorlatoknak, teljesedésbe ment.

Az ifjú Hunyady Mátyás ezalatt mint fogoly vitetvén el László királytól Prágába, ennek holta után a cseh helytartó Podiebrád által börtönéből kihozott. A cseh úr élesen látó lelke sejté a jövődöket, a fogoly ifjút családja körébe fogadta, s leányát, a felserdült Katalint menyasszonyául jegyzé el.” (Jókai Mór: Mátyás megválasztása)

Az idei év első pályázatának témája tehát megegyezik Jókai azonos című művével: Mátyás megválasztása. A legendás királyválasztás történetét – a saját értelmezéseinkben – lerajzolhatjátok, de le is írhatjátok. Vagyis pályázatunk nyitott a képzőművészeti munkák (bármilyen stílus), és az irodalmi alkotások előtt (vers vagy próza) is.

A pályamunkákat március 5-éig várjuk címlünkre: Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., MÁTYÁS KIRÁLY-PÁLYÁZAT). Kérjük adataitokat is tüntessétek fel: név, osztály, helység, cím.

Az eredményt március 15-ei számunkban tesszük közzé.

Megrendelhető a Tigrislélek

Lapunk új kiadványa, a Tigrislélek nem kínál mást, mint válogatást a vajdasági magyar novellairóadalomból a kezdetektől egészen napjainkig. Aki kézbe veszi, az egy egész évszázadnyi időt járhat be legnagyobb prózaíróinkkal Milkó Izidortól, Szenteleky Kornéltól, Szirmai Károlytól kezdődően a mai korszak neves írói korosztályáig, mint amilyen Bencsik Orsolya, Csík Mónika, Fehér Miklós, Sándor Zoltán és mások.

A kötetet tehát ajánljuk mindazok figyelmébe, akik egy tetszetős, igényes kiadvány által betekintést szeretnének nyerni a vajdasági magyar novellairóadalom változatosságába, akik prózamondó versenyre keresnek megfelelő szöveget, vagy egyszerűen csak olvasni szeretnének.

A Magyar Szó Kft. és a Forum Könyvkiadó közös kiadványa, a mintegy kétszáz oldalas Tigrislélek 400 dináros áron (plusz postaköltség) megrendelhető lapterjesztőnkél a 021/557-304-es telefonszámon.

Kerék Imre

Farsang

*Arcod rejtse álarc mögé,
ölsél cifra maskarát,
szökjünk, tomboljunk.*

*Itt a farsang,
pönögjenek citerák!
Sült malacka vicserít ránk
fehér gyöngysor a foga,
Együnk-igyunk,
dorbézoljunk,
nyekeregjen a duda!
Járjuk-ropjuk, hadd dobogjon
nyírfakéreg bocskorunk!
Három napig tart a vígság
majd a böjtben alhatunk.*

Vidor Miklós

Bolond-bál

*Bolond-bálban jártam
az este,
a számmal táncolt
a kecske.
Három majom húzta
a nótát,
vasvillával ettek
számócat.
Be is csípett egy-két
legényke,
lisztes zsákot húztak
a pékre,
hordón lovagolt egy
bohóc ott,
két füles dinnyével golyózott.
Nyúlfi elől iszkolt
a róka,
fején árvalányhaj-
-paróka,
víg paprikajancsi
dobolt rám!
ilyen volt a híres
bolond-bál.*

**Kokrehel Ágnes, 5. osztály,
Szivárvány Szakkör, Topolya**

Hogyan lehet megtanulni, továbbadni, megőrizni a magyar nyelvet?

A Délvidékről küldtek be legtöbb pályamunkát a felvidéki Palóc Társaság esszéíró pályázatára, és a sikerek sem maradtak el

A felvidéki székhelyű Palóc Társaság 22. alkalommal hirdett esszéíró, tanulmányíró pályázatot a Kárpát-medence magyar fiataljai részére kötött, általuk kijelölt témákkal. A magyar kultúra napja alkalmából jelentették meg pályázati felhívásukat, melynek az volt a célja, hogy a fiatalokban elmélyítsék a magyarságtudatot, erősítsék a szülőföld iránti hűséget, és fejlessék az anyanyelvi képességeiket. Korcsoportok szerint értékelték a beérkezett írásokat, pályamunkákat, az általános és középiskolás csoport mellett egyetemisták adhatták át írásbeli munkájukat. Az eredményhirdetésre Budapesten, a Magyarság Házában ünnepélyes keretek között került sor 2018. január 21-én, vasárnap a magyar kultúra napja alkalmából. A felvidéki, erdélyi, kárpátaljai, magyarországi diákok mellett délvidéki diákok is vannak a díjazottak között. A legtöbb pályamunka Vajdaságból érkezett.

Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul beszélünk, magyarul gondolkodunk, magyarul tanulunk.
(Kányádi Sándor)

A zentai Emlékkiskola nyolcadik osztályos tanulói (öt diák) másodszer vettek részt ezen a pályázaton az általános iskolák számára kiírt korcsoportban. Tavaly szárnypróbálgatással vettünk részt a pályázaton, és már akkor is hazahoztak a diákok egy első díjat és három különdíjat. Az idei eredmény minden várakozást felülmúlt. Két tanuló pályamunkáját első díjjal jutalmazták, két tanuló második helyezést ért el, egy tanuló harmadik díjat kapott és az ifi zsűri különdíját, egyhetes cserediák-programban való részvételt Magyarországon.

Horváth Ervin és **Beszédes Sára** első helyet érdemelt ki a munkájával. Sára Az én világom címmel a régmúlt időköt idézte, arról írt, hogyan nézett ki szülővárosa, Zenta a 20. század második felében. Kitért a város jellegzetes, szecessziós épületeire, a dédszüleire, a nagyszüleire és gyönyörű képekkel, régi képeslapokkal emlékezett az egykori városra. Családi fotókat is mellékelte a dédszüleiről, a nagyszülőkről, és nagyon tartalmas lett ezáltal az írása. Horváth Ervin az anyanyelvről írt, hogyan lehet megtanulni, továbbadni, megőrizni a magyar nyelvet. Dolgozatában kitért a család, a szülők szerepére és az anyanyelvi oktatás jelentőségére.

Második helyezést ért el esszéjével **Csizik Boglárka** és **Törtei Hédi**. Hédi is ugyanarra a témára készítette írását, mint Ervin, az anyanyelv szerepéről, fontosságáról, továbbadásáról írt, illetve kitért a multikulturalizmusra, a magyar hagyományok, értékek és kultúra fontosságára a szülőföldjén. Boglárka témában eltért a többiektől, „...nem

lehet feledni, nem, soha!” címmel vetette papírra gondolatait az 1920 utáni állapotokról, küzdelekről, megmaradásról a Délvidéken. Megemlítette Kosztolányi Dezsőt, Csáth Gézát, az araci pusztatemplomot, Bács várát, a doroszlói búcsút és a bácskertes népviseletet is többek között.

Terhes Virág, akinek tavaly első díjas lett a pályamunkája, az idén harmadik helyezést ért el, és neki ítéltek az ifi zsűri különdíját is, az egyhetes cserediákprogramot Magyarországon. Szintén a magyar nyelv megőrzését, továbbadását választotta témául.

Szinte mindnyájan beleírták esszéjükbe, hogy ők fiatalként mit tesznek anyanyelvük megtartásáért, ápolásáért és továbbadásáért. Ezek a fiatalok kivételesen sokat tesznek anyanyelvükért, nemcsak magyar irodalomból jeleskednek, ünnepi irodalmi műsorok alkalmával is lehet rájuk számítani, és nem mellékes, hogy negyedik éve most már, hogy komolyan, versenyszerűen foglalkoznak a magyar nyelvvel, nyelvtannal, helyesírással.

Egyébként Vajdaságból küldték be a legtöbb pályamunkát, igen termékenyek voltak az

Budapesten, a Magyarság Házában adták át a díjakat

Több témát is kijelöltek a szervezők és ezek közül a témák közül választhattak a pályázók: a szülőföldről, az otthon világról, a magyar iskoláról és a megmaradásról, az összetartozásról, a magyar kultúráról, az 1920 utáni kisebbségi létről lehetett írni. Komoly előkészületet kívánt bármelyik téma, sőt kisebb kutató munkát is kellett végezniük a diákoknak, néhány alkalommal konzultáltunk, milyen irányban készítsék el vagy bővítsék a dolgozatokat. A fiatalok becsülettel helyt álltak és én tanárként nagyon büszke vagyok rájuk.

itteni magyar diákok. A zentai tanulók mellett sikeresen szerepelt **Kovács Alex** külai hetedik osztályos tanuló, aki munkájával első helyezést ért el. A díjak is azt bizonyítják, hogy vannak rátermett, tehetséges, tenni akaró fiatalok, akiket érdekel még a szülőföldjük, a megmaradásuk, a nyelvük és a kultúrájuk sorsa.

Kormányos Katona Gyöngyi
Fotó: Urbán Attila (felvidek.ma)

* A díjazott dolgozatokat – lehetőségeinkhez mérten – következő számainkban közöljük.

A zentai díjazottak tanárnőjükkel, Kormányos Katona Gyöngyivel (balról)

A hazafias versek világa sem idegen tőle

Egy rendkívüli osztály tanulója a sikeres versmondó, Gombár Viktor, a temerini Kókai Imre iskola negyedik osztályos tanulója

Biztos van olyan közöttetek, aki felfigyelt Gombár Viktor versmondási sikereire, hisz írtunk róla. Viktor még csak negyedik, de sikerrel veszi az akadályokat több területen is. Eddigi talán legnagyobb sikerét az első félévben jegyezte, amikor továbbjutott a Nagycsaládosok Egyesülete péterrévei szavalóversenyéről az Ipolyságban megrendezett nemzetközi megmérettetésre.

A felkészülésben segítettek Nemes Ildikó magyartanár (balról) és Hornyik Mária tanítónő

„Vagyunk még magyarok. Ez elég vigasz és remény számunkra, hogy a következő évtizedekben, évszázadokban a Kárpát-medencei közösség megtartja magyarságát, anyanyelvét és kultúráját” – mondta akkor Z. Urbán Aladár, a seregszemlét szervező Palóc Társaság elnöke a fiatalokat köszöntve, akik több kategóriában tanúbizonyosságot tettek a versszeretetükről, és arról is, hogy a kevésbé divatos hazafias verseknek is vannak művelői a fiatalok körében. A tizenhatodik alkalommal megszervezett szemlén Viktor legfiatalabbként harmadik helyezést ért, a másik vajdasági résztvevő, az óbecsei Károlyi Egon pedig első lett.

Egon sikereiről decemberben írtunk, Viktort pedig a második félév első napjaiban kerestük fel a temerini Kókai Imre iskolában. A 4. a osztályban Hornyik Mária tanító néni fogadott bennünket a 23 fős osztályban. Az uzsonnaszünet kellős közepén érkeztünk, de ez sem a beszélgetésünket, sem a közös utcai fotózást nem gátolta meg. Kiderült, rendkívüli egy osztály a 4. a. Jó népművészek: hegedűs,

gitáros, citerás, valamint néptáncosok – a fél osztály néptáncos! –, ezenkívül versmondók, prózamondók, sportolók, és jó matematikusok is járnak ide. Idegen nyelvet is sokan tanulnak, tehát pezseg az élet a szó igaz értelmében. A tanulók sokoldalú érdeklődését talán nem egyszerű kielégíteni, és az is lehet, hogy a jól teljesítő tanulók magukkal ragadják a kevésbé érdeklődőket. Tizen járatják közülük a Jó Pajtást, s ez – negyedikeseikről lévén szó – arról vall, hogy a tanító néni olvasásra is igyekszik szoktatni őket, nem is eredménytelenül.

Viktorttal végül az iskola könyvtárába vonulunk vissza a szünetelők zajától, ahol a felkészítést segítő Nemes Ildikóval is találkozunk. Mint kiderül, a tanító néni a magyartanár segítségét is kérte, hogy minél jobban hangozzon a vers. Az igyekezet nem volt hiábavaló.

– Nagyon örültem a péterrévei első helyezésnek, hát még annak, hogy Ipolyságra is eljutottam – vallja be Viktor. – Sajó Sándor Az akácfa és Petőfi Sándor Nemzeti dal című költeményét szavaltam. A tanító néni készített fel, majd Nemes tanárnő utasításait is beépítettük a szavaltatba. Nagy élményt jelentett az út is, ahova a tanító néni kísért el. A péterrévei Károlyi Egonékkal utaztunk. Ipolyság szép, dombos vidéken van, a házak tiszták, szépen ki vannak festve. – Viktor másodikként kezdte a versmondást – egészítette ki a történetet Hornyik Mária tanítónő. – A felkészülésre azonban már nem volt elegendő az iskolai óra, magasabb szintre kellett emelni a felkészülést Viktor tehetségének a fej-

Megszűnik a külvilág, ha verset mond

lesztésében. A szülők is odaadók, nem maradhat el az eredmény – mondta.

Viktor szabad idejében gyakran merül el a vers világában. Kedvencei Csukás István, Kosztolányi Dezső, Lackfi János. Persze a hazafias versek világát is a magáénak érzi, így minden bizonnyal a jövőben is találkozunk majd vele olyan helyeken, ahol a versé a főszerep.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

A 23 fős osztály az iskola bejáratánál igyekezett mosolyogni a felvétel kedvéért, pedig legtöbben az uzsonnára gondoltak

Óbecsei történelmi kalandozás a kultúra napján

Szerte a nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, január 22-én ünneplik a magyar kultúra napját. Arra emlékezünk ilyenkor, hogy Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnusz kéziratát.

Az ünnep alkalmából Óbecsén a Népkönyvtárban a szabadkai Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület keretében működő Argaro együttes mutatkozott be a közönségnek Történelmi kalandozás című zenés-irodalmi műsorával, amelyben Jónás Gabriella színművész, Miklenovics Aranka versmondó, Szabó Róbert zeneszerző és Török Orsolya énekes mutatkozott be. Előadásuk a történelem jelentős eseményeiről, az 1848-as forradalomról, a világháború borzalmairól, majd az 56-os forradalom eseményeiről és a vajdasági magyarság helyzetéről, életzéséről szól.

A magyar történelem legrégebb eseményeit, Szent István királynak Imre hercegehez intézett Intelmeinek a részleteit, a balladákat idézték fel, majd a nagy történelmi fordulópontokat érintve vezették el a közönséget napjainkig. Hallhattuk a Kádár Katát, a megzenésített Kőműves Kelemet, nagy magyar költők, Ady Endre, Bartalis János, Gál László, Molnos Lajos, Nagy Gáspár, Petőfi Sándor, Sinkó Ervin, Szilágyi Domokos

Az Argaro együttes

és Váci Mihály verseit. A műsort Szörényi Levente és Bródy János dala mellett Szabó Róbert Vajdasághoz fűződő szerzeményei tették színessé.

A Himnusz közös eléneklése még meghittebbé tette az emlékezést.

Koncz Erzsébet

Csendélet négyszáztizenkilencszer

Nagy volt az érdeklődés a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium képzőművészeti pályázata iránt

A Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium képzőművészeti pályázatára a 2017/2018-as tanévben minden eddigénél nagyobb számban küldtek be pályamunkákat. A legkiválóbb 50 alkotásból nyílt kiállítás a zentai Alkotóház galériájában. A tárlatot **Perpauer Attila** községségi tanácsos nyitotta meg. Mint mondta, a pályázatok megmozgatják a fantáziánkat, lehetőséget adnak a kifejezés többszínűségére, és önmagunkat is megismerhetjük. **Csikós Pajor Gizella**, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium igazgatónője gratulált a diákoknak a kitűnő alkotásokhoz. Az iskola számára fontos esemény ez a pályázat, mint ahogy a téli tábor és a felvételi felkészítő is, ahol megismerkedhetnek a tehetséges diákokkal, s a gyerekek is az iskola nyújtotta lehetőségekkel. Az idei pályázat témája a csendélet volt. Erre a témára minden eddigénél nagyobb számú alkotás, 419 munka érkezett 27 település 37 általános iskolájából. Hattagú zsűri választotta ki a legsikeresebb 50 alkotást, ezeket láthatja a közönség a kiállításon, valamint az iskola weboldalán is megtekinthetik a virtuális galériában (<http://www.bolyai@zenta.edu.rs/>).

Ötven alkotást állítottak ki

Az 5–6. osztályos korcsoportban 1. helyezést ért el Dvorski Demien, 5. osztály, Sonja Marinković Á. I., Szentmihály, Varnyú Viola, 5. osztály, Petőfi Sándor Á. I., Óbecse; 2. helyezettek: Amanda Jombik, 6. osztály, Október 10. Á. I., Szabadka, Korda Adrián, 5. osztály, Cseh Károly Á. I., Törökfalu; 3. helyezést ért el: Csorba Erik, 5. osztály, Novak Radonić Á. I., Mohol, Nikola Bitó, 5. osztály, Miroslav Antić, Csonoplya; különdíjat kapott Anđelina Lakatoš 6. osztály, Milan Petrović Speciális Általános és Középiskola, Újvidék.

A 7–8. osztályos korcsoportban 1. helyezést értek el: Horváth Kátai Anett, 8. osztály, Stevan Sremac Á. I., Emlékiskola K. T., Zenta, Toldi Ádám, 8. osztály, Majsai Úti Á. I., Szabadka; 2. helyezett Sörös Teodóra, 8. osztály, Jovan Jovanović Zmaj Á. I., Magyararkanizsa, Szabó Kinga, 8. osztály, Kárász Karolina Á. I., Horgos; 3. helyezést érdemelt ki: Vastag Tekla, 8. osztály, Cseh Károly Á. I., Ada, Martinović Balázs, 7. osztály, Nikola Tesla Á. I., Topolya.

Küöldíjat, azaz a téli alkotótáborban való ingyenes részvételi lehetőséget kapott: Pajor

Tímea, 7. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol; valamint a 2018 tavaszán legsikeresebb nyolcadikos diák, aki ingyenes előkészítő tanfolyamon vehet részt: Dudás Csenge, 8. osztály, Október 18. Á. I., Zentagunaras. A felkészítő tanárok közül dicséret oklevelet Vajda Emese, Vencel Valentina és Rúzsa Mária vehetett át.

Az elismerés mindig örömet jelent

Varnyú Viola I. díjas munkája

Tehetségek felkutatása a cél

Februárban Kovács Sztrikó Zoltán fizika-kémia diákverseny Zentán

A GENIUS tehetséggondozó mozgalom keretében február 24-én 10 órai kezdettel a zentai Stevan Sremac Általános Iskola Thurzó Lajos Munkaegységében tartják meg a XVII. Kovács Sztrikó Zoltán fizika-kémia diákversenyt. A helyi szervező Kálmán Róbert fizikatanár, a főszervező pedig Muhi Béla, a GENIUS tehetséggondozó mozgalom elnöke.

A vajdasági szintű, kétfordulós versenyt a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és a GENIUS tehetséggondozó mozgalom szervezi.

A tanulók felkészülésként önállóan vagy párban kísérleti jellegű vizsgálatokat végeznek. A verseny első, írásbeli fordulójára 2018. február 17-ig bejelentkezésként szakdolgozatot kell beküldeniük elektronikus úton a következő címre:

genius.konferencia@gmail.com

A szóbeli döntőn, február 24-én 10 órákor szakbizottság előtt mutatják be a kísérleteiket, és nyomtatott példányban átadják a szakmunkájukat.

A verseny célja a tehetségek felkutatása, a tehetségnevelés serkentése és támogatása. Az összejövetel egyúttal a fizika és a kémia szakos tanárok hagyományos szakmai találkozója is.

Ezen a műszaki-természettudományi jellegű versenyen a diákok kísérleti, gyakorlati témákkal vehetnek részt, méghozzá fizika, kémia és interdiszciplináris témakörben. A diákok egyedül vagy párban jelentkezhetnek. Felkészítő tanáruk közreműködésével az iskolai szertár eszköztárát felhasználva, illetve saját készítésű eszközeikkel szakmai/tudományos jellegű demonstrációkat készítenek elő, kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket, kutatásokat végeznek. Minderről néhány oldalas szakdolgozatot írnak, és ezzel jelentkezik a versenyre. A szervezők elvárják, hogy a szakmunka címlapján szerepeljen a tu-

dományterület (fizika, kémia vagy interdiszciplináris), a dolgozat címe, a diákok és a felkészítő tanárok neve és elérhetősége, az iskola adatai. A dolgozatban röviden ismertetni kell a témakört, a kapcsolódó tudományos/műszaki ismereteket, majd az eszközök képi vagy grafikus bemutatása és a munka menete következik. Le kell írni a megfigyelési eredményeket, a mérési adatokat, a tapasztalatokat és a forrásmunkákat.

A verseny napján a csapatok és felkészítő tanáraink 9 órától érkeznek a vendéglátó iskolába. Magukkal hozzák az eszközeiket és mindazt, amire szükségük lesz a szakmunkák bemutatásához. Egy nyomtatott példányban átadják a szakmunkájukat, egy posztert is hoznak, melyen szemléletesen bemutatják a munkát. Itt lehetnek színes rajzok, fényképek, nyomtatványok, táblázatok, képletek, a versenyzők fotói stb. – ez megkönnyíti az előadást, valamint a verseny után a

poszter odahaza az iskolában a megszerzett oklevéllel együtt kiállítható.

A találkozón megjutalmazták a legjobb kísérleti felszerelést, tudománytörténeti anyagot, oktatási jellegű újítást bemutató szaktanárt is.

Minden versenyző és felkészítő tanár oklevélben részesül. Ajándékkönyvekről hagyományosan a Vajdasági Magyar Tankönyv Tanács gondoskodik.

Ki volt a névadó?

Kovács Sztrikó Zoltán (Szabadka, 1912 – Újvidék, 1985. febr. 13.). Fizika szakos tanári diplomát szerzett, majd a Híd c. folyóirat munkatársaként 1934 és 1936 között a szerkesztőbizottság tagja volt. Írásait, grafikáit vajdasági újságok, folyóiratok közölték. 1938-ban a szabadkai főgimnáziumban helyezkedett el, itt tanított fizikát. Könyveinek illusztrációit maga készítette, ezek: Űstökös (Újvidék, 1956); Fizi Karcsi kalandjai (if. regény, Újvidék, 1959); A lábfülesek bolygóján-csodálatos bukfenia (if. regény, Újvidék, 1961).

Bemelegítés a francianyelv-tanulásba

A palicsi Miroslav Antić iskola vendége volt a Francia Kulturális Intézet három fiatal munkatársa. Műhelymunkát tartottak azoknak a negyedikeseknek, akik ötödik osztálytól tanulják a francia nyelvet. Aurielie Pollet, Ines és Maeva új francia szavakat ismertettek a gyerekekkel, akik könnyedén elsajátították és alkalmazták a kifejezéseket.

Simon Lídia

Hírek a szabadkai Zmaj iskolából

December végén kezdődtek a felújítások a szabadkai J. J. Zmaj iskolában. Az ablakok cseréje miatt zűrzavar van a suliban. A mi tantermünkben teljes a káosz, mindenütt áll a por, a mesterek ott tartják a szerszámaikat, ott vágnak, fűrészelnek. Most január 24-e van és mi még mindig száműzetésben vagyunk. Már nagyon várjuk, hogy visszamehessünk a saját tantermünkbe.

Kuti Lili, Kujundzsity Tifani és Kávai Renáta

***

Osztályunkból négyen indultunk az iskolai matekversenyen. Nagyon izgultunk, mert tudtuk, hogy nehezek lesznek a példák. Aztán megtudtuk az eredményt. Lilla és Tifani húsz-húsz pontot ért el, s a negyedikesek közül a 9. helyen végeztek. 35 pontos lett Renáta, Hargita pedig 42 pontot szerzett, egy szerb kisfiúval az első helyen osztozik, s továbbjutott a városi megmérettetésre.

Ivankov Lilla és Szakáll Hargita, 4. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Mese, mese, mátká...

Egyszer elmentem az erdőbe, hogy szedjek az epres tortába epret.

Az erdő nagyon félelmetes volt, ezért nagyon gyorsan kellett szednem. Egyszer egy hatalmas medve állt elém, és így szólt hozzám:

– Hát te mit keresel itt, ahol madár se jár?

– Epret jöttem szedni, de már megyek is, mivel nagypapa már vár rám és Péternek is megígértem, hogy segíték a kecskéket legeltetni.

– Velem senki sem akar játszani, hisz túl félelmetes vagyok! – mondta.

– Hát jó, végül is egy kicsit maradhatok – feleltem.

Délben hazaértem. Nagypapa egy kicsit mérges volt, mert sokáig elmaradtam, de aztán amikor elmeséltem, boldog volt, hogy ilyen bátor voltam.

Remélem, hogy nagypapa ezek után elenged még egyszer epret szedni, és a medvével játszani.

**Deák Evelin, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Mindenkinek vannak hibái*

Hatodikos lettem. Ez a tény önmagában semmi különös. Ha viszont a tükörbe nézek, sok változást látok magamon. Ez most nem olyan fontos, inkább az, hogy ez az „új” személy kezdi más szemmel látni a világot.

Lázad bennem valami. Azt vettem észre, hogy mindent észreveszek: jót-rosszat, de inkább az utóbbit.

Az a kedves személy, akire úgy felnéztem és olyan sok mindent megtanított velem, miért késik?

Egy másik ügyes, tehetséges felnőtt, aki szintén sokat tett a fejlődésemért, miért tesz különbséget a diákok között?

A barátaim között is akadt már olyan, akinek a szavai és a tettei nem egyeznek, miért?

Élelmet kereső madárkák

Kovács Zsolna, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A mérközésen a csere néha úgy történik, hogy a nálamnál gyengébb játékos kap esélyt. Már nem is kérdezem, hogy miért.

Otthon, a mi kis családjunkban is leginkább a legfiatalabbnak van „igaza”.

Itt a miért kérdés azért marad el, mert tudom rá a választ: Ő még kicsi!

Sorolhatnám tovább is a példákat, de tegnap rájöttem egy fontos dologra. A testvéremnek megígértem valamit, amit nem teljesítettem. Ő nagy sértődötten közölte velem, hogy ez mindig így szokott lenni. Kérdezhetné ő is: miért?

Én sem vagyok tehát hibátlan?

Tóth Katarina, 6. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

* A Temerini Magyar Pedagógusok Egyesülete I. Bori Imre novellairó pályázatának második helyezett munkája az 5–6. osztályosok kategóriájában.

Téli történet

Februárban esett a hó, és a mamát meg a tatát eltaláltam hógolyóval.

Télen a hóban nem vettem észre Lucát, a macskát, mivel a színe hófehér, és ráléptem a farkára. Ő megijedt és a hóember fejére ugrott. Az udvarban olyan nagy hóembert csináltunk, mint amekkora én voltam. Sajnos, a répa orrát a kutyánk, Cimbi megette. Elmentünk V. P. Ákoshoz, és nagy hócsatát vívtunk.

Ez az én történetem.

**Zsiga Bendzsamin, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Az iskolanapi tánc

Egyik nap a negyedikesekkel összeültünk, hogy kiválasszuk a táncot az iskola napjára. Bereczki Zoltán „Kerek egész” című számát választottuk.

A táncot a két negyedikes lány találta ki hozzá. Sokat gyakoroltunk tornaórán, nagyszünetben. Amikor elérkezett a fellépés napja, már nagyon izgatottak voltunk.

A fellépés jól sikerült, nagy tapsot kaptunk.

Boldogan tértünk haza.

**Német Richárd, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Családi kör

Az én családom olyan, mint egy méhkaptár.

Reggel, amikor a nap még fel sem kel, kiröpül otthonról mindenki. Késő délután telik meg a ház újra. Apa eteti az állatokat, míg anya a kony-

hában sürog-forog. A testvérem és én ilyenkor tanulunk vagy éppen cibáljuk egymást. Persze ki-kirohanunk, hogy mikor lesz kész a vacsora. A kaja rotyog, anya sehol... Egyszer csak megjelenik a fürdőszobából. De már megint eltűnt, olyan, mint egy hullócsillag. Hol látni, hol nem. Sose lehet tudni, hol fog felbukkanni fakanállal vagy porszívóval a kezében.

Apa közben behordja a tűzrevalót, és csak arra figyelünk fel, hogy lezuhanyozott, és pihen az ágyon. Ekkor szól anya: „Vacsora!” Mindenki elmeséli az asztalnál, mi történt vele aznap. Mire a végére érünk, a hasunk is megtelik. Indul a „fürdés ceremónia”. Tizenegy körül elcsendesedik a ház.

Anya jóéjtpuszija után „fújhatjuk a kását”.

**Szerencs Gréta, 5. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Neked mondom, Feketics

Sok helyen jártam, mégis csak egy otthonom van. Városban élek, de ez nem azt jelenti, hogy itt az otthonom.

Az én otthonom nem tudom, hogy hol van. Sokszor büszkén mondom, hogy Feketics, te vagy az. Néha úgy nevezlek, hogy Bácsfekete-hegy, mintha ez lenne a teljes neved. Amikor rossz történik velem, mindig téged szidlak magam helyett. Bárhogy is mondom ki a neved, valami mindig eszembe jut. Lehet ez a bordó feketicsi meggy, amelynek nincs párja, a puha termő föld, a háziállatok és a barátok, rokonok.

Sokszor mondtam neked nemet, de te ezt már elfelejtetted (mert már annyian megbántottak).

Tizennégy életévemet nálad töltöttem. Te voltál nekem az egész világ. Még mindig hallok a labdák pattogását utcáidon, mikor fociztunk. Amikor kimentünk a határba nézni a sűrű kukoricást, amely olyan volt, mintha dús hajad lenne. Emlékszem, amikor elhaladtunk a Júlia Malom mellett.

Olyan volták nekem, mint a melegágy. Gyökereket eresztettem benned, és amikor virágoztam volna, átpalántáltak egy másik termőföldbe.

Távol vagyok tőled, de még emlékszem arra az időre, amikor otthonomnak neveztelek. Régen szerettem volna valami mást mondani otthonom helyett, de most csak arra kérek, fogadj vissza, még ha nem is mondhatlak otthonomnak. Újra emlékezem arra, hogy nálad laktam.

Harangozó Dávid László, 8. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Mivel töltöttem napjaimat a szünidőben?

Ivankov Lilla, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Iskolanap

Iskolánknak neve napján
Névadóját ünnepeljük.
Szép ruhát öltünk,
És iskolánkba örömmel megyünk.

Ezen a napon mindannyian ünnepelünk,
Verset mondunk, énekelünk.
Ünnepelünk, vigadozunk,
Aznap keveset tanulunk.

Hunyadi János nevét
Örökre szívünkbe vessük.
Az itt szerzett tudással
Nevét híressé tesszük.

**Curnovics Kitti, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Csudavárás*

Hogy telhetett el ilyen gyorsan ennyi idő? Hogy kerülhettem én ide? Mikor nőttem fel? Abból a gyönyörű életből vajon miként lett rémálom? Átlagos kérdések, közhelyszerű válaszok. Olykor bosszant, hogy a körülöttem lévőek mindig a múlton rágódnak.

Hat év. A hatodik évemet töltöm ebben a cellában. Hat esztendeje nem láttam fát, bokrot, fűvet. A fiamat sem. Szinte csak száraz kenyéren és vízen élek. Legjobb barátom a magány, vigaszom a néhány beszűrődő hangfoszlány: az őr, a szomszéd cellában lévő bácsié, kinek arcát a faltól még sohasem láttam.

A neve Abod. Melegszívű öregember. Régen tanító volt. Amikor elkap a pánikroham, mesét mond. Egyszerű gyerekmeséket, melyektől megnyugszom. Ám a boldog-békés érzések gyorsan elillannak, hisz a gonosz éberen figyel, majd egy váratlan pillanatban újra és újra lecsap.

Az őr megverte. Megverte, mert nem tudott aludni. Azóta nem könyörgöm az Istennek, hogy szabadítson ki. Nem hiszem, hogy értem harcba szállna ezek között a zord falak között.

Hogy miért? Abod huszonegy éve él ebben a mocsokban. Már közel negyed évszázada nem érezhette a bőrén a nap melegét. Nem kapott se csókot, se ölelést. A frissen sült kenyér illata, a fű zöldje, a puha párna varázsa pedig egyre mélyebbre zuhan emlékeiben. Az enyémben is. Nem leszünk többé szabadok...

Ártatlan vagyok. Ezt nem csak én, a bírák is tudták. Sőt, a bizonyítékok is engem igazoltak. És mégis... Más gyanúsított híján én lettem a bohóc. Aki ebben a börtönbe egyszer bekerül, az vagy kijut egy-két hónapra belül, vagy nagyon egyszerűen lefejezik. Már csak a csudában bízhattam.

Azt sem tudtam, hogy kit öltem meg. A tárgyaláson értesültem róla, hogy a bíró úr feleségének egy gyerekkori ismerőse az áldozat. Azóta a

Élik világukat a dinoszauruszok
Diósi Dorián, 2. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

neve is kitörlődött. Csak akkor állt össze a kép, mikor az őr egy váratlan pillanatban elszólt magát: Kati, a bíró úr felesége, öngyilkos lett. Hát, persze. Miért is csukná le egy bíró a saját nejét?!

A megvilágosodás sokáig nem hozott változást. Kinek szólhattam volna?! Nekem csak Abod maradt, s az emlékeim. Az Üveghegyen túlra kala-zoló mesék és a legfőbb kincsem, a fiam tartotta bennem a lelket.

Egy reggel léptek suhogása zavart meg az elmélkedésben. A cellám előtt néhány ember vonult el. A csendet nyikorgás majd recsegés törte meg. Tisztán hallottam, hogy kinyitották az egyik cellaajtót, majd valaki lehuppant a kemény fapadra. Gondoltam, hogy egy újabb rabot hoztak, és gyorsan odaosontam a rácshoz. Hallgatózni kezdtem.

– Farkas Abod, kérem, álljon fel! A bírák hívatják. Újratárgyalják az ügyét – mondta az egyik őr.

– Micsoda?! Kérem, az én ügyemet? Komolyan beszélnek? – hitetlenkedett Abod.

– Abod! Abod! – üvöltöttem. Válasz azonban nem érkezett.

Ők elvonultak a cellám előtt, én pedig lefagytam. Éreztem, hogy könnyek hullanak a szememből. A félelem és a boldogság érzete hasított át testemen. Elvitték. Ekkor újra örülten üvöltöni kezdtem a nevét.

– Aboooooood! Abooooo! Ab... Abod.

A felgyülemlett érzésektől összecsucoklottam. Néhány órával később már tudtam, nem hozzák vissza többé. Az öntudatlanság szélére sodródtam. Sírtam, őrjöngtem. Majd egy váratlan pillanatban már azon kaptam magam, hogy mélyen gondolkodom. Milyen érzés sírni? – kérdeztem magamtól. Az első két évben rengeteget zokogtam. Ma már akkor sem erednek el könnyeim, amikor a fiamra gondolok. Most mégis mi történik velem?

Reggel a cella padlóján ébredtem. Két őr állt a rácsok előtt. Engem is elvittek. Besétáltam a hideg terembe.

– Bíbor Mátyás, magát emberöléssel vádolják, igaz? – érdeklődött a kisebbik bíró.

– Igen – feleltem halkán.

– A családja szerint az áldozat halálakor maga a földéken dolgozott. Igaz ez?

– Igen – válaszoltam ismét.

– Azt állítja, hogy az áldozatot nem ismerte? – kérdezett újra a kisebbik.

– Állítom – jelentettem ki határozottan.

A főbíró eközben végig csak figyelt. Próbáltam nem rá nézni, de nem ment. Amikor a szemébe néztem, nagyokat dobant a szívem. Egyszer csak azt vettem észre, hogy könny csordogál a szememből. Úgy nézett rám, mint aki sajnál. Nem undorodtam tőle. Valami mást éreztem, amit már nagyon régen nem. Ekkor váratlanul megszólalt.

– Bíbor Mátyás hat évig ült emberölés vádjával. Jó magaviselete miatt... Ám senki se bocsáthatja meg azt, amit tett. Büntetése: HALÁL.

Kővé dermedtem. Újra és újra az utolsó mondat zakatolt a fülemben: halál, halál, halál. Nem tudtam türtöztetni magam, még egyszer, utoljára a főbíró szemébe néztem, s az a tekintet többé már nem tudott becsapni. Ő volt a gyilkos.

Kivezettek a teremből. Nem szóltam semmit. Már nem voltak bennem érzések. Amikor eljött az idő, élveztem a nap melegét, s a fiamra gondoltam. Újra hittem a csudában, hisz ez a visszatérő érzés volt maga a megváltás.

Berkes Emma, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

* A Temerini Magyar Pedagógusok Egyesülete I. Bori Imre novellairó pályázatának második helyezett munkája a 7–8. osztályosok kategóriájában.

A barátom

A barátom neve Guzsvány Csongor. Már hat éve tart a barátságunk. Barna haja és barna szeme van. Két testvére mellett ő a legfiatalabb. Hobbija a horgászás. Egyszer el is mentünk horgászni, de sajnos nem fogtunk semmit. Legtöbbet focizni szoktunk.

Jóban vagyunk, és remélem, örökre barátok maradunk.

Molnár Péter, 4. osztály, József Attila iskola, Kupuszlina

CSÚCSTECHNIKA

A Full HD és 4K jelentése

Bizonyára számos helyen hallottad, olvastad a Full HD kifejezést. Ez napjainkra már szinte alapfunkció a fényképezőgépekben, kamerákban, TV készülékekben, de mit is jelent ez valójában?

Ez egy maximális felbontást jelző szám, ami 1920x1080 képpontot foglal magába. Vagyis amelyik készülék ezt a felbontási egységet képes kezelni, az Full HD. Szokták még nevezni 1080p-nek is, ami ugyanazt jelenti. Ennek továbbfejlesztett verziója a 4K, aminek felbontási képessége már 4096x3072 képpont (egyes készülékeknél 3840x2160), ami négyszer részletgazdagabb képet jelenít meg, mint a Full HD felbontású készülékek. Ezt a több mint 8 millió pixel teszi lehetővé. Más szóval, tömören:

Full HD méret: 1920 x 1080

4K méret: 4096x3072 (esetenként 3840 x 2160). Nem árt tudni!

KÜTYÜVILÁG

Több mint negyed évszázada SMS-ezünk

1992 decemberében küldték az első szöveges üzenetet mobiltelefonon, ma szinte nem is tudjuk nélküle elképzelni az életünket. A Short Message Service-ből származó SMS ötlete már 1988-ban megszületett, eredeti célja az lett volna, hogy értesítsen a hangpostaüzenetekről. 1992-ben küldték az első SMS-t az Egyesült Királyságból. A szöveg az volt: Boldog karácsonyt! 1995-ig csupán 2-3 havonta küldött egy SMS-t egy átlag mobilos.

A feltöltőkártyás szolgáltatások robbanásszerűen emelték a szöveges telefonüzenetek számát. 2000-ben már évi 17 milliárd SMS-t küldtek a világon, mostanra ez több billióra duzzadt. Manapság szerepe van banki utalásoknál ugyanúgy, mint parkolásnál vagy mozijegyvásárlásnál. 2004-ben jelentek meg a fényképezőgép, ébresztőórás, képüzenetes, mobilnetes telefonok. Akkor lettek nagyobbak a képernyők, és nőtt az akkumulátorok üzemideje is. Ma már a mobiltelefonok több mint fele előre fizetett rendszerben működik.

CSILLAGÁSZAT

Óriási aszteroida fog elhúzni a Föld mellett februárban

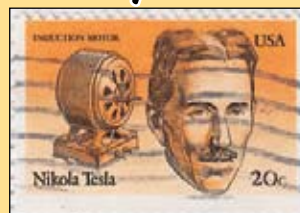

A 2002 AJ129 nevű objektumot 2002-ben fedezték fel. Számítások szerint az égitest február 4-én halad majd el a Föld mellett, biztonságos távolságban, bolygónktól mintegy 4,2 millió kilométerre. Ez a Föld-Hold távolság 11-szerese.

A becslések alapján az aszteroida 548-1225 méter széles. Ha egy ekkora kisbolygó a Földbe csapódna, hatalmas károkat okozna. Az aszteroida 2032-ig többször is elszágul majd a Föld közelében, aztán a Vénusz, a század végén pedig a Mars és a Merkúr fog következni. A négy égitest közül egyébként a belátható jövőn belül a Földet fogja leginkább megközelíteni: 2172-ben 680 000 kilométerre lesz bolygónktól. (National Geographic)

ÉVFORDULÓK

Teller 110 éve született, Tesla 75 éve hunyt el

Teller Ede a huszadik század első felének legendás fizikusgenerációjához tartozott. A magyar származású professzor a kvantumfizika olyan nagy alakjainak volt kutatótársa és kollégája többek között, mint Werner Heisenberg, Niels Bohr, vagy Enrico Fermi, de személyes ismeretség fűzte Albert Einsteinhez is. A második világháború idején részt vett az amerikai nukleáris fegyvert előállító Manhattan-programban, és mint a magfúzió egyik legelső kutatója, meghatározó szerepet játszott az első amerikai hidrogénbomba kifejlesztésében. Noha az Egyesült Államokban érte el nagy felfedezéseit, mindvégig hű maradt Magyarországhoz, azt nyilatkozta, mindent amit az életében elért, a magyar nyelvnek köszönhető.

Hetvenöt éve, 1943. január 7-én halt meg egy másik nagy elme, **Nikola Tesla**, a valaha élt egyik legzseniálisabb feltaláló, akinek a nevéhez több száz szabadalom fűződik, jöllehet ötleteinek java részét mások védették le. A különleges feltaláló 1884-ben fejében tucatszámnyi nyelvvel, zsebében néhány centtel, egy repülőgép tervével és egy Edisonhoz szóló ajánlólevéllel utazott Amerikába. 1891-ben találta fel a nevét viselő tekercset, amelyet a rádiókban és tévékben ma is használnak. Csak Amerikában 121 szabadalmat jelentett be, ma lényegében minden ipari és háztartási eszköz az ő háromfázisú elektromos rendszerével és indukciós motorjával készül. 1895-ben ő tervezte meg a világ első váltóáramú vízi erőművét a Niagara-vízesésnél... A magányos és elszegényedett Tesla nyolcvanhat éves korában, 1943 januárjában New Yorkban halt meg.

Kevés hó esett az idei télen, de bizonyára sokan észrevették már, mennyire megszaporodnak a vetési varjak az őszi-téli időszakban. Ezek a madarak minden ősszel nagy csapatokban érkeznek a kelet-európai síkságok felől, s nemcsak az egész Közép-Európát, hanem Nyugat-Európa nagy részét is ellepik. A létszámnövekedésük azért is szembeszökő, mert nemcsak a mezőkön, hanem a falvak és a tanyák közelében, valamint a városi parkokban és a pályaudvarokon is láthatók, azaz mindenütt, ahol táplálékot remélhetnek. Megint csak érdekes lenne tudni, hogy alkalmyszerűen keresik-e fel a táplálkozóhelyeket, vagy például a vasútállomásokon látható varjak naponta ott próbálnak szerencsét.

Talpraesettek

A vetési varjak rendkívül élelmes, talpraesett madarak. Pontosán tudják, hogy a városi kertekben, a pályaudvarokon és a ligetekben nincs mitől tartaniuk, és ennek megfelelően viselkednek, például a sétáló embereket közelre bevárják. A mezőkön tanyázó csapatok gyakran láthatók az

A természet télen

utak mentén is, ahol a személykocsikból kidobált vagy a teherautókról lehulló eseséget keresgélnek. Szinte az utolsó pillanatban libbennek el az autók elöl (az elütött vetési varjú ritkaságnak számít). A keleti vendégek a tél végéig maradnak Közép-Európában, amikor is felkerekednek és csapatosan indulnak vissza a költőhelyek, a nagy orosz és ukrán síkságok felé.

Szenvedő állatok

Kevesen járnak télen erdőben, mégsem árt tudni, hogy ilyenkor legjobban talán az őzek és a szarvasok szenvednek. A fagyos hó felsebzi a lábukat, ennivalót alig-alig találnak a kopár télen. Az erdészek és a vadászok gondoskodnak élelemről számukra. Az etetőket réti szénával, lucernával töltik fel.

A madaraknak ahhoz, hogy átvészeljék a telet, nagyon sokat kell mozogniuk és enniük. A táplálékokból nyerik azt a fűtőanyagot, amely fenntartja testük hőmérsékletét. A tollazatuk

jól védi őket a hideg ellen. Biztosan láttad már, hogyha hideg van, a madarak felborzolt tollal üldögélnek az ágakon, drótokon. A felborzolt tollazat közé befurakodó levegő megtartja testük melegét. Így olyan, mintha szigetelő légpaplan borítaná a madarak testét.

Zúzmara és dér

Mi a különbség a kettő között? Mielőtt megválaszoljuk a kérdést, fontos leszögezni, hogy mindkettő a tél díszítőművésze és rendkívül hasonlítanak. Soha nem ismétlik ugyanazt a formát, ugyanazt a kristályt.

A különbség a kettő között az, hogy dér csak derült, a zúzmara ködös, szeles időben keletkezik. A dér finom jégkristályokból áll, mintha millió csillogó kövecske borítaná be a

természetet. Csak hajnalban látható, felhőtlen éjszaka után. Deret nemcsak télen, hanem tavasszal, ősszel is, minden hideg hajnalon láthatunk.

Zúzmara a nap bármely szakában látható, hosszú jégtüskéi olykor napokig, sőt hetekig pompáznak. Csak télen, főképp januárban csomagolja csipkébe a fákat, a villanydrótokat, mindent, ami kint, fedetlenül áll.

Zúzmara

Dér

Hideg télre számíthatunk, ha

Számos népi megfigyelés bizonyítja, hogy az állatok a maguk sajátos módján előrejelzik az időjárás változásait. Sokat közülük már a kutatók is alátámasztottak bizonyítékokkal és tudományos magyarázatokkal. Ha megfigyeljük a természetet, a környezetünkben élő állatokat és növényeket, akkor mi is „olvashatunk” a jelekből.

Hideg lesz a tél, ha:

- a rovarok sorban és nem kanyargósan haladnak
- a hangyák magas bolyokat építenek
- a vakondok ősszel magasra túrnak
- a pókok a szokásosnál nagyobb hálót fonnak, és nagy számban telepednek meg a házban
- a méhek korán behúzódnak a kaptárba
- a varjak tömegesen a városokban repkednek
- a sertés sok szalmát túr a fekhelyére.

Azon a réges-régi télen édesanyám eltörte a lábát, s egyszeriben én lettem a lóti-futi kisasszony a betegágy és a nagyvilág között.

Vittem a parancsot tyúkoknak, kacsáknak:

– Édesanyám azt üzeni: jó éjszakát! – és szigorúan rájuk reteszeltem a bordás lécajtót. Reggel is én engedtem ki a tollas népet:

– Édesanyám küldi! – szórtam elébük a ropogós kukoricát. De nemcsak háziasszonykodtam. Édesapám szerint nem volt nálam jobb hírharang. Anyu tőlem tudta meg: mi történt az utcában. Hol született kisboci, hány cicája lett Cirmosnak, meg hogy a kis Kondás Karcsi – aki jó barátom volt – hogyan ugrasztotta ki az ürgét. Mégis, valamennyi hír közül az volt a legnagyobb, amikor az első hó leesett. Ehhez az újsághoz igazán nem kellett postás. Faluszerke megkezdődött a hóemberépítés, és nagy volt a versengés: kié lesz a leghatalmasabb, legeslegkövérebb.

Nekem Kondás Karcsi volt az építőtársam, aki – kertjük nem lévén – évről évre nálunk szobrászkodott. S amihez ő hozzáfogott, az nem akármilyen közönséges, répaorrú hóember volt. De nem ám!

Előbb kőkeményre gyúrta a „magvát”, ahogyan mondani szokta, akkor rám bízta, hogy hempergessem, amíg bírom. Bodrink mellett csetlett-botlott, meg-meglökte bozontos fejével a növekedő hópocakot. Amikor Karcsi magához intett, a virágágyás közepén már lábat vert a hóember. Bár csak a neve szerint volt az, mert alakra semmiféle falubeli atyafiához nem hasonlított. Karcsi abban mesterkedett, hogy „tudós embert” fabrikáljon.

Addig-addig lapogatta, lapogatta a tekintélyes hótömeget, amíg valóságos emberi formát kapott. A fejével meg éppen soká bibelődött. Az orra sem a szokásos paprika- vagy répaféle volt. Hóból faragta ki a bugylibicskájával. Két óriási üveggolyó szemén sötét keretes pápaszemet hordott. Ettől lett igazi „tudós” ábrázata.

Karcsi még egy viharvert öreg útításkát is odabiggyesztett a lábához. Aki ránézett, könnyen azt hihette, csak megállt kicsit nézelődni.

Bármennyire imponált, hogy „tudós hóemberünk” van, nem tudtam mit kezdeni vele. Én kedvesebb játszótársat szerettem volna.

– Ez a tudós legyen a tied – mutattam rá ajándékozó kedvemben –, de nekem csinálj egy hókislányt! – mondtam, kértem, és addig kunyeráltam, míg Karcsi újra munkához látott, pedig már jó erősen ránk alkonyult. De a sötétet nem láttuk a hótól, a hideget nem éreztük a munkától. A kis Hó Katóval különben sem volt sok dolgunk.

Mire Karcsi kigömbölyítette a harangvirágforma szoknyáját, én is ott voltam az égszínű selyemruhával. Ahogy fölibe borítottuk, a szél ráredőzött, a hideg odafagyasztotta, és úgy állt a kis Hó Katón, mintha egyenesen reá szabták volna.

Blúzocskáját főntről, a két karját jobbrólbalról teletömtük hóval. Nem is volt abban semmi hiba, mert a hóbarátnóm már a legelső percben

Hó Kató

ölelésre tárta szét gömbölyű karjait. Mégis a szemem volt a legszebb, a két világoskék gombszeme. Hogy a mindig nevető száját hogyan és mivel festette Karcsi, örökre titok maradt, mert nekem akkor fodrászgodjaim voltak.

Nemsokára két marék lobogó szalmával tértem vissza újdonsült barátnőmhöz. Csak nem hagyhattam csupaszon? Hanem rátenni még Karcsi is alig bírta, mert a szél eszeveszetten cibálta, majdhogy el nem röpítette a két szalmavarkocsot. Biztonság kedvéért még a fejkendőmet is felkötöttem Hó Katóra, mert már akkor foga volt a télnek.

Karcsi percet sem tétlenkedett, hanem Hó Kató mellé egy pulit hőmpolyított, hogy vigyázzon az immár benépesült előkertre. Nekem csak a kutya nem tetszett, mert akkor még nem láttam fehér pulit. Mindentudó barátom ezt a vereséget nem tudta elviselni. A kályhakürtőből annyi kormot zuhintott a kutyusra, hogy hibátlan feketeségét az igazán pulinak született Bodri is megirigyelhette.

Kondás Karcsi rég hazament, de én még nem tudtam elválni egyetlen barátnőtől, aki szőke-ségével szebb volt, mint Hófehérke a mesében.

Elébe ültem a hóba. Szerettem volna megbárátkozni vele. Azt sem bántam, hogy a szél arcomba suhintott, és a hideg az orromat csavarta, mert a pilinkélő hóesésben úgy tetszett, hogy Hó Kató a pulival mind közelebb, közelebb jön.

– Gyertek, gyertek! – biztattam őket, és azzal sem törődtem, hogy egy-egy hópihe a számba röppent. Csak az szomorított, hogy a puli csupa korom subáját pepítésre hímizte a ráhulló hó. Hiába akartam elsimogatni, nem volt erő a karomban.

Így talált rám édesapám. Aztán sok mindenre nem emlékszem, mert nagyon beteg lettem. Lázalmomban sokszor láttam a hóköpenyes tu-

dós embert az ágyam mellett. Vizsgálódva hajolt fölém, és sötét keretes szemüvegén át fürkészve nézett. Jeges kezével megfogta a csuklómat, és ettől kirázott a hideg.

Ahogy elment, odalibbent Hó Kató a kék selyem szoknyájában. Ha melegem volt, a homlokomra tette hűvös kezét, és ilyenkor róla álmodtam. Ha fáztam, betakart a dagadozó hódunnával, és addig dobálta rám a hópihéket, amíg kivert a víz. Néha fulladozni kezdtem. Ilyenkor kézen fogott, és elvitt az ő hóbirodalmába. A tornyos hóvár körül jégrács csillogott. Szobájában a jégpadlón csúszkáltunk ide-oda a hószékek között. A jégvirágok nemcsak az ablaküveget futották be, hanem a falat is körülmintázták a kacskaringós szárú jégvirágok. Hó Kati gombóccal etetett, és jégcukorral kínált. Kemény volt, és alig tudtam lenyelni, de mégis megpróbáltam a barátságunk kedvéért. Nehezen ment és fájt. Felpillantottam. Akkor a tudós doktor bácsi állt mellettem, és rám parancsolt: vegyem be az orvosságot.

Hó Kató mind ritkábban jött látogatóba. Néha napokig elmaradt, és egyszer csak teljesen hűtlen lett. Hiába vártam: nem láttam többé, de a hideg se rázott, láz se gyötört. Meggyógyultam.

Amikor kimentem, első utam Hó Katóhoz vezetett. Szerettem volna megköszönni, hogy olyan jó volt hozzám betegségem idején. Sem őt, sem a tudós hóembert nem találtam a virágágyáson. Elmentek. Csak a mi Bodrink és igazi ia-fia bújt hozzám. Lehajoltam, hogy megsimogassam. Akkor láttam, hogy az a hely, ahol Hó Kató állott, telis-tele van hóvirággal.

Sokáig azt hittem: Hó Kató hagyta ott búcsúzásul.

Donászy Magda

Amíg kicsi voltam és okos és kedves és szép, mindig tudták, hogy kire hasonlítok.

Nagymama azt mondta: Istenem, akárcsak az anyja!

Nagypapa azt mondta: az ördög-be is, szakasztott az apja!

Emil bácsi azt mondta: a megszólalásig szegény Jolán!

Apukám azt mondta: mintha csak magamat látnám!

És anyukám azt mondta: azért talán rám is hasonlít egy kicsit!

Amíg kicsi voltam, és több eszem volt, mint egy nagynak, anyukám egy füzetbe írta be, hogy

mikor fordultam a hasamról a hátamra,

mikor ültem fel először,
mikor álltam fel a járókában,
mikor ittam először bögreből,
és mi volt az első szó, amit kimondtam.

Amíg kicsi voltam és aranyos, mindenki így beszélt hozzám:

Anyuka egyetlen boldogsága
Nagymama szeme fénye
Drága csillagom
Kicsi bogaram
Eszem azt az arany kezecskéjét
Hadd pusziljam meg a talpacs-káját

Janikovszky Éva

Kire ütött ez a gyerek?

(Részlet)

Mit hoztam az én kis madaramnak?

Amíg kicsi voltam és bűbajos, apukám albumba ragasztotta a fényképeimet, hogy mindenki megnézhesse, milyen voltam háromnapos, kéthetes, négy hónapos és egy éves koromban. Ebben az időben került az első kinőtt tipegőcipőm anyukám fölé a polcra, ekkor vágott le a nagymamám egy fürtöt abból a gyönyörű aranyhajamból, s ekkor tette apukám a tárcájába, amit neki rajzoltam.

Amíg kicsi voltam, mindenki csodálta, hogy megint mennyit nőtem, megint mit mondtam, és na-hát, milyen ügyes vagyok. És apukám lefényképezett az Állatkertben, a játszótéren, Cézárral, akitől nem félttem, Aranka nénivel, akitől félttem, és az óvodai záróünnepélyen, ahol nekem tapsoltak a legtöbbit. Pedig a fényképeken az sajnos nem is látszott, hogy engem minden érdekel, hogy olyan eleven vagyok, mint a csik, és úgy fog az eszem, mint a beretva.

Amíg kicsi voltam és okos és kedves és szép, aki csak látott, mind azt mondta:

Micsoda sikerült gyerek!
Igazán büszkék lehetek rá!

És bár a család úgy vélte, hogy ugyan már, hiszen mindegyik kisgyerek egyformán helyes, azért egymás közt mégis belátták, hogy igaz, ami igaz, ritka az olyan kisgyerek, amelyik egyformán okos és kedves és szép.

Mert ott van például a szegény Ilonkák fia,

Vagy ott van a szegény Istvánék lánya,

És aztán a nagymamának eszébe jutott, hogy

Na és ott van a Déneske,

És abban mindenki egyetértett, hogy a Déneskéről jobb nem is beszélni. Apukám és anyukám ilyenkor szerényen mosolygott, és azt mondta, hogy persze, még mindegyik kinőheti magát.

Amióta megnőttem, és butaságokat beszéllek, és elviselhetetlen vagyok, és rossz rám nézni, aki csak meglát, azt mondja:

Ez volna a ti fiatok?
Szinte hihetetlen!
Nem lehet ráismerni!

És a család szégyenkezik, mert arra persze nem számítottak, hogy én is kinövöm magam. Amióta nagy vagyok és nyegle és idétlen, hogy csak ülnek és sóhajtoznak, hogy kire ütött ez a gyerek.

Nagymama azt mondja: én nem tudom, kire, de az anyjára biztos nem!

Nagypapa azt mondja: én nem tudom, kire, de az apjára biztos nem!

Emil bácsi azt mondja, hogy szerencse, hogy szegény Jolán már nem érte meg!

Apa azt mondja: most láthatja az anyja, hogy nem kellett volna mindent ráhagyni!

Anya pedig azt mondja: te vagy az apja, hát mért nem pofozod meg?

És bár a család jól tudja, hogy minden kamasz elviselhetetlen,

egymás között mégis belátják, hogy ami sok, az sok, az ő türelmüknek is van határa, és ez így nem mehet tovább. Csak még azt nem tudják pontosan, hogy akkor hogyan is menjen.

Nagymama szerint valakinek, ugye, nevelni kellene ezt a gyereket, mert csak nő, mint a dudva.

Nagypapám szerint szigorúbban kellene fogni ezt a gyereket, mert első a kötelesség.

Aranka néni szerint meg kellene válogatni, hogy kikkel barátkozik ez a gyerek, mert aki korpa közé keveredik, azt megeszik a disznók.

Anya szerint többet kellene aludnia ennek a gyereknek, mert sosem alussza ki magát.

Apa szerint többet kellene tanulnia ennek a gyereknek, mert így nem viszi semmire.

Emil bácsi szerint ez szomorú, mert ugye, az ő családjukban mindenki normális volt, és attól fél, hogy ez, sajnos, a Rezső vére.

Megkérdeztem, hogy ki a Rezső, abban mindenki egyetértett, hogy a Rezső az nem tartozik rám. Abban az időben sokat álmodtam a Rezsővel, de aztán a nagymama mondta, hogy ne higgyek Emil bácsinak, a Rezső jó gyerek volt, csak megszárdult, és megmutatta a fényképét is. Azóta nem álmodok vele.

Janikovszky Évát nem kell (kellene) bemutatnom, már sokszor hallhattad a nevét, ajánlottam vakációs regényét is. Akkor nem foglalkoztunk az életrajzával. Ugyan most sem tulajdonítunk neki túl nagy jelentőséget, hiszen művein, nem pedig életrajzi adatain keresztül beszél hozzánk. Elég, ha annyit tudsz róla, hogy Szegeden született, 1926. április 23-án, Kucses Éva Etelka Nametta néven. 15 éve, 2003. július 14-én hunyt el. Első könyvét pedig Kispál Éváként jelentette meg.

Felnőni nehéz, kamaszknak lenni igazán megterhelő és bosszantó állapot tud lenni, amit gyakran a környezetünk reakciói még inkább megnehezítenek. Ez a könyv, amennyire szórakoztató,

Kire ütött?

annyira rövid: a tinédzserlét örökös gyötrelmeit mutatja meg, no és a felnőttek gyakran teljesen egymásnak ellentmondó és hasznavehetetlen ötleteit, ésszerűtlen válaszait a kamaszok rejtélyeire.

A történetet egy fiú, ráadásul egyes szám, első személyben monológként (magánbeszédként), adja elő. Olyan ez, és legalább annyira szórakoztató, mint egy stand up comedy műsor. Talán pont ez a megfelelő műfaji meghatározása ennek a szövegnek. És még arra is felhívja a figyelmet ennek a fiúnak az alakja, hogy a törté-

net elbeszélője, mesélője nem egyenlíthető ki az író személyével.

Jobbnál jobb nevelési tanácsokkal biztosan te is el vagy látva a nagynénik, nagybácsik, nagyik és nagyapák részéről: de vajon, te kire ütöttél? Keresd elő a régi családi albumot és nézd át a szüleiddel, biztosan találsz hasonlóságot valamelyikük-ük-ükapád és közted. Arról nem is beszélve, hogy mennyi érdekes történet lehet azok mögött a megsárgult képek mögött! Ezek alapján pedig a családfád összeállítása már gyerekjáték lesz!

Jó kutakodást, és a lehető legkevésbé fájdalmas kamaszkort kíván:

Herédi Károly ©

155 éves a Vöröskereszt

A Nemzetközi Vöröskereszt (angolul International Committee of the Red Cross, rövidítése ICRC) a pártatlanság, semlegesség, függetlenség, emberiség és önkéntesség elvei alapján működő nemzetközi segélyszervezet.

19. század végi megalakulása óta megszakítás nélkül tevékenykedik, háborúban és békében egyaránt. Ennek köszönhető az, hogy a nemzetközi egyezmények, amelyek szabályozzák az ellenség sebesültjeivel, elfogott katonáival, a legyőzött ország katonáival és polgári személyeivel való bánásmódot. Feladatai közé tartozik a békeidőben bekövetkező, nagy tömegeket érintő természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tűzvész áldozatainak szervezett egészségügyi és anyagi támogatása.

A vöröskeresztes mozgalom ötlete **Jean Henri Dunant** üzletembertől származik, aki 1859-ben a solferinói csatáról megszervezte a környező lakosság segítségével a csatán maradt több tízezer sebesült ellátását. Elborzadt a látottakon, javaslatot tett: minden országban létre kellene hozni egy segélyszervezetet, amely olyan önkéntesekből áll, akik háború idején a sebesülteket ápolják, és nemzetközi egyezményt kellene kötni a harmezőn maradt sebesültek, valamint ápolóik védelméről. Javaslatai megvalósultak. A Vöröskereszt megalapításának hivatalos éve: 1863.

Így néz ki az űrből a „Szahara szeme”

A Szahara délnyugati részén, Mauritánia területén fekvő, kör alakú **Richat képződmény** nagyjából 50 kilométer széles átmérője révén az űrből is látszik. Ennek köszönhetően az űrhajósok egyik fő tájékozódási pontjává vált. Sokáig úgy tartották, hogy a leginkább egy szemre emlékeztető jelenséget meteorit becsapódása hozta létre. A mai elképzelések szerint ez egy olyan kiemelkedés, amelyben a különféle kőzeteket eltérő módon pusztította a szél és a víz eróziója. Emiatt alakultak ki a koncentrikus körök. A kopásnak jobban ellenálló, kemény kőzetek formálják a magasabb gerinceket, a puhábbak a völgyeket. A sötétebb színű terület mintegy 200 méterrel emelkedik a homoksivatag fölé. A külső perem legmagasabb csúcsa 485 m. Azon földi geológiai struktúrák egyike, melyek az űrből sokkal pontosabban megfigyelhetők, mint a Földről.

A csodaszép Loreley legendája

A világ minden népének Amondáiban szerepelnek természetfölötti erővel rendelkező hősök, különös, megfoghatatlan lények, gonosz és jó erők. Utóbbiak képviselői a tündérek, akiket általában törékeny és szépséges nőalakban ábrázolnak. A legenda szerint a németországi Rajna folyó mentén, a Loreley sziklán is élt egykor egy tündér, aki varázslatos énekével elbűvölte az arra járó hajósokat. A szépséges jelenség azonban nem hozott nekik szerencsét, mert csengő hangjával annyira megbénította őket, hogy nem tudták többé irányítani a hajójukat, és a sziklához csapódtak. Csupán egyetlen ember akadt, akit közel engedett magához, a szegény halászlégény, aki minden alkonyatkor ellátogatott a sziklához. Az aranyhajú leány megmutatta neki, hol foghatja a legnagyobb halakat,

és reggelente hatalmas zsákmánnyal tért haza. Otthon aztán mindenkinek a gyönyörű teremtséről beszélt, akinek híre a fejedelemhez is eljutott. Mivel éppen ilyen feleséget szánt a fiának, nyomban a sziklához küldte, hogy kérje meg a kezét. Ám a fiú éppen olyan sorsra jutott, mint a megbabonázott hajósok. A fejedelem ekkor egy egész sereget küldött a szépség ellen, de amikor odaértek, a leány a habokba vetette magát, és többé senki sem hallotta az énekét.

Jeles napok februárban

1. A Tisza élővilágának emléknapja	14. Valentin-nap (Bálint), a szerelmesek napja
A civilek napja	Az epilepszia világnapja
2. A szerzetesek világnapja	15-16. Szerbia államiségének napja
A vizes élőhelyek napja	
3. A rejtvényfejtők napja	21. Az anyanyelv nemzetközi napja
4. A katonai térképészet napja	Az idegenvezetők világnapja
Rákellenes világnap	
5. A biztonságos internet napja	22. A bűncselekmények áldozatainak napja
6. A rádiótechnikai fegyvernem napja	25. A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja
11. A betegek világnapja	
13. Budapest ostroma végének emléknapja	

Barlang a víz alatt

A világ legnagyobb, 347 kilométer hosszú víz alatti barlangrendszerét fedezték fel Mexikóban. A Yucatán-félsziget föld alatti vizeinek tanulmányozásával és megőrzésével foglalkozó projektum keretében arra jöttek rá hónapok óta tartó kutatások eredményeként, hogy egybenyílik két óriási barlangrendszer, a valaha 263 kilométeresnek mért Sac Actun és a 84 kilométeres Dos Ojos. A vízzel elárasztott két nagy barlanglabirintus Tulum tengerparti üdülőhely közelében kapcsolódik egymáshoz.

A pusztító erejű, tömegkatasztrófát okozó erős földmozgások szerencsére nem jellemzőek Vajdaságra, sőt a Kárpát-medencére sem, annak köszönhetően, hogy térségünk viszonylag távol fekszik a szeizmikusan aktív, nagy törésvonalaktól. Ennek ellenére ritkán ugyan, de a föld mélyén zajló tektonikus folyamatok következményeként néha a Kárpát-medencében is kipattanhatnak komoly károkat okozó és akár halálos áldozatokat is követelő rengések. Nézzük, a történelem során milyen pusztító rengésekről maradt feljegyzés!

A Kárpát-medence területéről eddig ismert egyik legerősebb rengés, amelyről feljegyzés is fennmaradt, még a késői antik időkben történt. E földrengés epicentruma Tours-i Szent Márton szülővárosa, Savaria, azaz a mai **Szombathely környékén** volt.

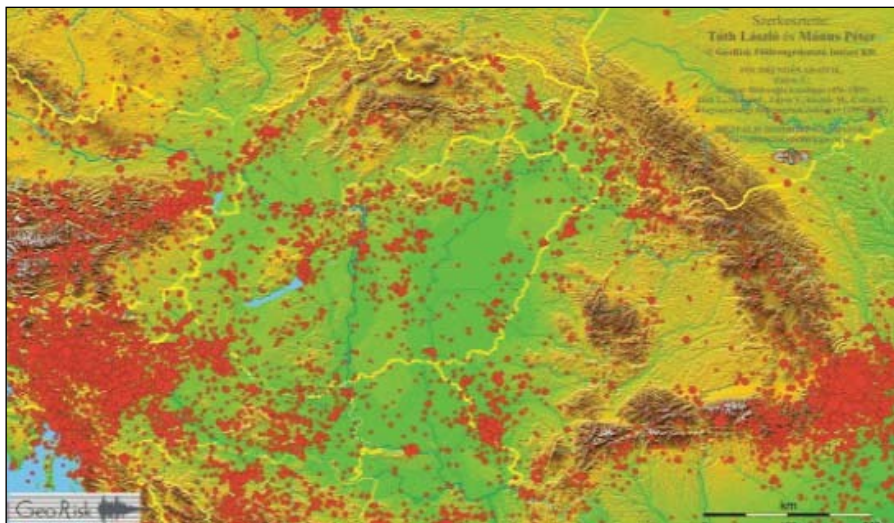

Az 1956. évi dunaharaszti földrengés pusztításának nyomai

Az 5. században, 456. szeptember 7-én kipattant és a károk alapján utóbb 6,1-es erősségűre becsült rengés nyomai részben még ma is láthatók az ókori római város romjain, különösen az egykori Borostyánút kövezetén keletkezett repedések formájában. A korabeli leírások szerint e rengés Marcus Flavius Avitus nyugatrómai császár uralkodása alatt történt, aki 455. július 9. és 456. október 17. között viselte a császári bíbort. Johannes Cuspinianus ravennai krónikája pontosan megjelöli a földrengés napját, amely szeptember 7-én este, Avitus császár uralkodásának második évében, tehát 456-ban történt. Noricumi Severinus leírása szerint a rengés hatalmas pánikot okozott a városban állomásozó katonaság soraiban, akik fejvesztve menekültek ki az épületekből a szabadba. Az utcákon több helyen megnyílt a föld, és kénköves lángok csaptak fel.

A Kárpát-medence írott történetében azonban nem a savariai földrengés volt a legnagyobb, hanem

Voltak-e pusztító földrengések a Kárpát-medencében?

A Kárpát-medence területén 456 és 2007 között kipattant földrengések térképe

a több mint ezerkétszáz évvel később, 1763. június 28-án **Komárom városát** romba döntő szeizmikus esemény bizonyult mindeddig a legerősebbnek és legpusztítóbbnak. 1763. június 28-án a jómódú Duna-parti kereskedővárosban már javában tartottak a másnapi Péter-Pál-napi vásárra való előkészületek, amikor reggel fél hatkor a mélyből feltörő félelmetes morajlás közepette megrendült a föld. Az első és legerősebb lökéshullám nyomán infernális (alvilági, pokoli) jelenetek játszódtak le a városban, ledőltek a templomtornyok, a városháza óratornya a piactérre zuhant, a lakóházak több mint harmada pedig szempillantás alatt romba dőlt. A komáromi vár is súlyos épületkárokat szenvedett el, az utcákon pedig több helyen megnyílt a föld. A katasztrófáról felvett korabeli jegyzőkönyv szerint a megnyílt hasadékokból nem egy helyen karvastagságú kénes lángok törtek elő. Sokan félelmükben a kikötőbe futottak és az ott horgonyzó hajók fedélzetére menekültek, az ismétlődő rengések miatt azonban még a fedélzetre is felcsapott a víz.

Mária Terézia királynő pontosan felmérte a károkat, és ezekből a dokumentumokból tudjuk, hogy hét templom és 279 ház teljesen megsem-

misült, 353 lakóház pedig megrongálódott. Az épületek mindössze 9 %-a maradt sértetlen a komáromi földrengésben. A környékbeli falvak ősi technikával, vályogból épített és fűzfanyalábokkal megerősített parasztházaiban jóval kisebb károk keletkeztek. A földrengés még Győrben is súlyos épületkárokat okozott, és ekkor omlott össze a 13. század első felében épült román stílusú zsámbéki apátsági bazilika is. A károk alapján a szakértők 6,2 – 6,3-as erősségűre becsülték az eddig legnagyobb magyarországi földrengést, ami 63 halálos áldozatot követelt.

A súlyos károk és a halálos áldozatok számát tekintve a Kárpát-medence történelmében példátlan az 1763-as komáromi földrengés. Az utolsó, halálos áldozatokat is követelő földrengés 1956. január 12-én történt Magyarországon. Az 1956-os pusztító földmozgás epicentruma **Dunaharaszti**ban volt. A rengést a Gellért-hegy dolomitömegéhez tartozó egyik mélybe süllyedt rög elmozdulása okozta. A dunaharaszti földrengés két halálos áldozatot követelt, 38 ember sebesült meg, a község akkori 3500 épületéből 3144 megrongálódott. (origo.hu)

Az egykori Savaria, Szombathely a Római Birodalom idején virágzó település volt

Az 1763. évi komáromi földrengés következményeiről készített korabeli festmény

Harry filmen, Johnny színpadon

A sztárok olykor új utakra tévednek. Előfordul, hogy ők maguk választanak új utat, és azon szeretnének továbbhaladni. Az alábbiakban bemutatunk két olyan sztárt, aki újabb lehetőségeket vesz fontolóra.

Harry mint filmsztár?

Harry Styles, Niall Horan, Liam Payne, Louis Tomlinson és Zayn Malik külön-külön indult 2010-ben a brit X-Faktor meghallgatásán. Ígéretesnek számítottak, mégsem jutottak tovább. Nicole Scherzinger zsűritag és Simon Cowell, a tehetségkutató alapítója tanácsára együtt est alapítottak One Direction néven és így tovább-mehettek, a döntő előtt estek ki. A lényeg pedig csak ezek után kezdődött. Simon Cowell felkarolta az együtt est és világszerte óriási hírnévre tettek szert. A negyedik lemezük megjelenését követően, 2015-ben Zayn kivált a csoportból. Az 1D négy tagja kiadta az ötödik lemezüket, majd pedig bejelentették, hogy szünetelnek. Ezek után mind az öten a szólókarrierjükre összpontosítottak. Egyebek közt Harry Styles is, aki tavaly tavasszal megjelentette a Sign of the Times című dalát, majd pedig kiadta debütáló szólóalbumát. Az album nagy sikert ért el, jó kritikákat kapott, tetszett a rajongóknak is, de Harry-t más is lázban tartotta. Szerepet kapott a Christopher Nolan rendezésében készült Dunkirk című filmben. A Dunkirk egy második világháborús történetet dolgoz fel, nyáron került a mozikba és a múlt év egyik legnézettebb filmalkotása lett. Harry először szerepelt mozifilmben, és habár nem ő volt a főszereplő, sokan dicsérték az alakítását. Nem csupán a kritikusok és a rajongók, hanem a film alkotói is. Lee Smith, a Dunkirk vágója szerint Harry rutinosan dolgozott, mint ha nem is ez lett volna az első filmje. Lee egy interjúban arról is beszélt, hogy szerinte Harry Styles esélyesnek számít James Bond szerepére.

A filmes pletykák szerint készülöben az új James Bond-film, amelyben még Daniel Craiget láthatjuk, és lehetséges, hogy Christopher Nolan rendezi. Daniel Craig viszont kibújna James Bond szerepéből, utána a legesélyesebbek talán James Norton és Tom Hardy. Lee Smith szerint viszont előfordulhat, hogy egy fiatalabb színészt keresnek, Harry Stylesnak pedig megvan minden esélye, hogy az eddigi legfiatalabb James Bond legyen.

Johnny, a gitáros rock sztár

Johnny Deppnél valójában előbb jelentek meg a zenei ambíciók, mint a filmesek. Anyjától tizenkét éves korában kapott egy gitárt, és

garázszenekarokban játszott. Azután úgy alakult, hogy lehetősége nyílt filmszerepet vállalni. Első szerepét a Rémálom az Elm utcában című horrorban valósította meg. Ezek után számos filmben nyújtott feledhetetlen alakítást, és ezek közül többnek köze volt a zenéhez. Szerepelt a Cry-Baby musicalben, zenélt a Csokoládében, énekelt a Sweeney Todd, a Fleet Street démoni borbélyában, A Karib-tenger kalózái filmek Jack Sparrow kapitányának megformálásához pedig a fő ihletést Keith Richards, a legendás Rolling Stones gitárosa adta, aki a negyedik részben az apjaként is megjelenik. Időközben Johnny Depp több ismert zenésszel is együttműködött. Tagja volt a rövid életű P együttesnek, amelyet a Butthole Surfers énekese, Gibby Haynes, valamint Bill Carter, Sal Jenco és Johnny alkotott. Csupán egy albumot adtak ki, azon viszont közreműködött Flea, a Red Hot Chili Peppers basszusgitárosa és Steve Jones, az egykori legendás Sex Pistols gitárosa. Johnny Depp nemrég egy másik szuper együttesrel, a Hollywood Vampires-szel adott ki lemezt. Az együtt est Johnny mellett Alice Cooper és Joe Perry, az Aerosmith gitárosa alkotja. Emellett Johnny Depp évek óta jó barátságot ápol Marilyn Mansonnal. A sokrocker nemrég egy üzenetet tett ki, amelyben azt sejteti, hogy Johnny Depp lehet együttesének gitárosa. Johnny korábban is fellépett Marilyn Mansonnal, nemrég egy videóban is együtt szerepeltek. Manson üzenete persze azonnal spekulációkra adott okot, hogy a filmezés helyett Depp inkább a zenélés felé fordul. Ha így is lesz, idén még láthatjuk filmekben, a Labirintusban, a Legendás állatok második részében és a Richard Says Goodbye komédiadrámában.

Ismét versenyezne

A kárcsak Magyarország és más országok, Norvégia is válogatóval készül az idei Eurovíziós Dalfesztiválon való részvételre. Nemrég bejelentették, hogy tíz előadó és dal száll versenybe, az Eurovízió pedig az képviselheti az országot, aki a legtöbb nézői szavazatot szerzi meg. A válogató egyik résztvevője Alexander Rybak hegedűművész, énekes és zeneszerző, aki egyszer már megérezte az eurovíziós siker ízét, 2009-ben Fairytale című dalával, az addig legmagasabb pontszámmal szerezte meg a győzelmet Norvégiának. Az, hogy ezúttal is sikerül-e országát képviselnie, márciusban derül ki. Az idei Eurovíziós Dalfesztiválra, ahogyan azt már említettük, Lisszabonban kerül sor. Portugália egyébként először ad otthont a fesztiválnak. Magyarországon már nagyban zajlik a válogató, Szerbiában pedig lezárult a pályázat, amelyre hetvenötön jelentkeztek. A válogatást ezúttal is az RTS zenei szerkesztői végzik.

Új filmet forgat

Zac Efron nemrég a közösségi oldalakon tudatta a rajongóival, hogy új filmet forgat. Az *Extremely Wicked, Shockingly Evil and Vile* című pszichológiai thrillerről van szó, amelyben a színész az Amerikai Egyesült Államok és a huszadik század egyik leghírhedtebb sorozatgyilkosát, Ted Bundyt játssza. A film Elizabeth Kloepfer szemszögéből meséli el a történeteket, aki hosszú ideig volt Bundy barátnője, és végül ő adta fel a rendőrségnek. A filmalkotásban feltűnik még Lily Collins, aki épp Elizabeth Kloepfert formálja meg, valamint John Malkovich, Edward Cowart bíró szerepében. A forgatókönyvet Michael Wervie írta. A film rendezője Joe Berlinger, aki főleg dokumentumfilmeket készített, és valószínűleg az *Extremely Wicked, Shockingly Evil and Vile* is valamelyest életrajzi film lesz.

Új álom válik valóra?

Nemrég szárnyra kaptak a hírek, miszerint tévéfilm készül Harry herceg és az amerikai színésznő, Meghan Markle kapcsolatáról, *Harry & Meghan: The Royal Love Story* címmel. Harry és Meghan novemberben jelentették be eljegyzésüket. A film Harry herceg és Meghan Markle történetét meséli el attól a pillanattól kezdve, amikor barátok által először találkoztak, majd komolyabbra fordult a kapcsolatuk, de azt is láthatjuk, hogy a színésznő hogyan illeszkedett be a királyi családba. Mivel a William és Kate: Egy álom valóra vált című film William herceg és Kate Middleton királyi esküvője előtt tizenegy nappal került bemutatásra, sokan úgy sejtik, hogy a *The Royal Love Story* május elején, még Harry és Meghan esküvője előtt kerül majd képernyőkre. A rendező Menhaj Huda, a *The Royals* című sorozat alkotója, a forgatókönyvíró pedig Scarlett Lacey.

Mozit neveztek el róla

Nagy elismerésben részesült a Wonder Woman játsszó izraeli származású Gal Gadot színésznő. Egy mozit neveztek róla Názáretben, pontosan egy Felső-Názáretben található filmszínházat, amely a Gal Cinema nevet kapta. A mozi nemrég nyílt meg, és elsőként egy izraeli rendező, Eran Riklis, *Shelter* című thrillerjét mutatták be. Gal Gadot 2004-ben megnyerte a Miss Izrael szépségversenyt, 2009-től pedig a *Halálos iramban* című akciófilmekben láhattuk. A köztudatba 2016-ban robbant be, amikor a *Batman Superman ellen: Az igazság hajnalában* alakította a legendás hősnőt, Wonder Woman. A karakter nagy népszerűsége után Wonder Woman külön filmet is kapott, amely a tavalyi év egyik legnézettebb sikerfilmje lett.

Jelige: „Egy tehetetlen lány”

Kedves Bizi! Szerelmes vagyok egy fiúba, elkezdett cigizni az unokatesómmal együtt, és pár barátjukkal, és félttem nagyon az unokatesóm, de a srácot is!!!! De van még egy baj, hogy rám tuti, hogy semelyik sem fog hallgatni, ha kérem őket, hogy hagyják abba a cigizést!!!! Kérlek, segíts! Mit tegyek? Hogyan akadályozzam meg?

Válasz:

Sajnos, te egymagad nem tehetsz sokat, azon kívül, hogy elmondod nekik a véleményedet a cigizési szokásról, és felhívod a figyelmüket a dohányzás káros következményeire. Azért sem jó, ha „erőszakoskods” velük, rájuk szállsz az állandó nemtetszéssel, mert serdülőkorban a tiltás és az ellenzés általában ellenkező hatást vált ki a serdülőknél. Azért kezdtek most a fiúk dohányozni, mert idősebbeknek szeretnének tűnni, de erre az életkorra jellemző az is, hogy a tiltott dolgokat szeretnék kipróbálni, egyfajta lázadás is számukra, és nem utolsó sorban azért, mert a társaság, annak a nyomása, ráveszi őket arra, hogy ne maradjanak le a többiektől. Tudományosan bizonyított, hogy a kockázatkereső, aktívabb gyerekek könnyebben nyúlnak az érdekes élményt ígérő cigaretta után. Ha a fiú, akibe szerelmes vagy, az unokatesód és a társaságuk sportolnak, nagyobb az esély arra, hogy rövid időn belül abba is hagyják a cigizést. Ha valóban bevaló srácok, akkor a sportban megtalálják a számukra oly fontos újdonságot és kihívást. Ha nem ilyenek, sajnos el kell fogadnod, hogy előbb-utóbb mindenféle káros anyagot (alkohol, marihuána stb.) ki fognak próbálni. A következő, amit megtehetsz, hogy te magad nemet mondasz mind a ciginek, mind az alkoholnak és a drogoknak.

Jelige: „Legoland”

Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, segíts, mert nem tudom, mit tehetnék! A gondom az, hogy a legjobb barátnőm összejött egy fiúval, és azóta engem, a legjobb barátnőjét, lépten-nyomon leráz. Úgy tűnik, most már nem én vagyok a legjobb barátnője. Sose találkozunk, ha hívom hozzám, nem jön el, szinte nem is beszél velem. Nagy ritkán SMS-ezünk, és akkor is csak róla ír. Nekem a barátságunk nagyon hiányzik, mert sok mindenről csak vele tudok beszélni. (Pl. az én szerelmemről!) Mit tehetnék, hogy a barátnőm, újra a legjobb barátnőm legyen?

Válasz:

Sajnos, a te esetemben nem sokat tehetsz, hisz a barátság is legalább kettőn áll. Úgy látszik, benned egy kicsit elkezdett működni a féltékenység kisördöge, és félsz, hogy átváltozik zöldszemű sárkánnyá. Jó lenne, ha előhívnád magadban a barátság érzését, hiszen itt most, a „legjobb” barátnődről van szó, és ha „legjobbak” vagytok egymás számára, tudomásul kell vened, hogy szerelmes lett, és te egy időre háttérbe szorultál. El kell fogadnod, hogy a barátnőd számára minden a fiú körül forog, számára ez a szerelem mindenkinél és mindennél fontosabb. Ha szereted a barátnődet és fontos számodra, akkor megérted, hogy ez az új helyzet leköti az érzelmeit és a figyelmét. Nem sértődsz meg, nem féltékenykedsz, nem versenyzel a fiúval és a szerelemmel, hisz nem kell legyőznöd. Elfogadod, hogy most ez a helyzet, örülsz a barátnőd boldogságának. Egy időre most félreállsz. Amit megtehetsz, hogy átgondolod, hogy ki, vagy kik azok, akikkel szívesen beszélgetsz, együtt vagy, akivel együtt töltheted a szabad idődet. A barátság nagyon fontos, szoros kötelék, a szeretet egy fajtája, de nem szerelem. Csak akkor vagy és maradsz jó barátnő, ha tiszteletben tartod ezt a tényt, helyet és időt adsz, hogy a barátnőd szerelmes legyen. Ma ő, holnap te leszel szerelemes. Ne feledd azt se, hogy a szerelem sokszor illékonyabb, mint gondoljuk, hamar eltűnik, a barátsággal azonban nem így vagyunk. Ha ápoljuk, megértőek vagyunk, támogatjuk egymást, akkor nagyon-nagyon sokáig eltarthat. Fontos még, hogy elmondjad a barátnődnek, hogy nem esik jól, ha leráz téged, és hogy szeretnél néha vele is beszélgetni, barátkozni. Lehet, hogy egy őszinte beszélgetés rádöbbeneti arra, hogy a barátságokat is ápolni kell, ha fontos a számára.

Jelige: „Jégeső”

Kedves Bizalmas!

14 éves lány vagyok. A problémám szerelmi. Kb. egy évvel ezelőtt jártam egy két évvel idősebb fiúval, akivel egy nagyon csúnya veszekedés után szakítottunk. Utána több fiúm is volt, akikkel rövidebb ideig jártam, de egyik sem jött be nálam. Még mindig sokat gondolok a volt fiúmra. Rájöttem, hogy nem kellett volna szakítanunk. A közös barátkól tudom, hogy a volt fiúm a szakításunk után nagyon szenvedett, mert én voltam az első komolyabb szerelme. A napokban hallottam, hogy elkezdett járni egy lánnyal. Most meg én szenvedek. Állandóan ő motoszkál a fejembe, csak róla álmodozok. Azt szeretném tudni, hogy hogyan tudnám visszaszerezni? Amikor a barátainál érdeklődtem róla, úgy viselkednek velem, mint egy ellenséggel. Amikor vele találkozok, köszönünk egymásnak, de nem állunk le beszélgetni. Már észrevettem, hogy nézni szokott, amikor azt gondolja, hogy nem látom, de amikor ránézek, elfordítja a tekintetét. Kérlek, mondd, mit tegyek, hogy újra vele lehessenek?!

Válasz:

Bármerről is közelítem a problémádat, csak azt a következtetést tudom levonni, hogy nagy a valószínűsége, hogy ez a vonat már elment! Annak ellenére, hogy tudjuk, hogy a szerelem nem múlik el pillanatok alatt, az elmúlása fájdalommal jár, ami igencsak rányomja a bélyegét az ember szívére, lelkére, testére, gondolkodására. Időre van szükséged, hogy a szakítás, a csalódás, a múltó szerelem útján szerzett „lelki sebek”, behegedjenek. Talán jó lenne, ha elgondolkoznál, mi áll a mögött, hogy épp most szeretnéd visszaszerezni ezt a fiút?! A pillanatnyi magány? Vagy éppen az piszkál, hogy a nagy szerelem után ő magára talált, te pedig még nem?! Nem hiszem, hogy könnyen hozzáférközhetsz, hisz nagyon megbántottad. Nagyon kevés az olyan ember, aki újra sorba áll azért, hogy fájdalmat okozzanak neki. Egy próbát azonban mégér (ha mered vállalni az elutasítást is!), próbálj meg egy őszinte beszélgetést kezdeményezni vele, hogy megtudd, van-e esélyed nála. Ezáltal tisztábban láthatod a helyzetet, és ha elutasít, pontot tegyél a történetre, és egy új, tiszta lapot nyissál az életedben. Semmi esetre se számíts a barátai támogatására, ezért direkt hozzá fordulj. Sokfajta lehetőség van a kapcsolatteremtésre: telefon, mobil, SMS, e-mail, Facebook, sőt az egyszerű Szia! és a Hogy vagy? is a rendelkezésedre áll. Itt következhet a bocsánatkérés, és a megbánásod kifejezése is. Ami nagyon valószínű, s amire sajnos számítanod kell, az az ELUTASÍTÁS. De lehet benne kétkedés, és lehet, hogy belekeveredik még egy bocsánatkérés az ő részéről is. Bárhogyan is lesz, te tiszta helyzettel, tiszta lappal menj tovább.

Kérdéseitkre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Ne légy sértődékeny, magadnak ártasz!

Csak annak a személynek lehet megingatni az önbizalmát, aki hagyja. Igyekezz mindig megőrizni a hidegvéred, ne vegyél azonnal mindent a lelkedre.

A bosszantó önmagát minősíti – Ha egy megjegyzésből süt a rosszindulat, a gonoszság, ne vess a sértő szemébe. Erre találták ki a népi mondást: Bolond likból bolond szél fúj.

Állítsd le a családi kritikásokat – Legjobb, ha a családon belül tapintatosan megmondod: az örökös kritika zavaró, nehéz elviselni a folytonos becsmérést.

Nálad is lehet a hiba – Nem biztos, hogy a hallott megjegyzés sértés. Lehet, hogy csak jóindulatú figyelmeztetés.

Kérdezz vissza! – Ha valaki folyton bosszantó megjegyzéseket tesz rád, nyugodtan kérdezz vissza. A „Nem értem, mit is mondtál?” fordulat a legdurvább sértés fullánkját is kitépi. Gorombább változata: „Szóltál, vagy csak a légy zümmögött?”

A szakemberek szerint igazi szenvedés megsértődni. Azt ajánlják, ne hagyj, hogy elvesz a haragban, a dühben, a sértődésben. Próbálg meg toleráns, elfogadó, megértő és szeretetteljes érzéseket táplálni mások iránt. Igen, még az ellenségeid iránt is. A sértődöttséggel csak magadnak ártasz.

Valószínűleg a múltban ért sérelem emléke kísért, ez húz le. Ha tovább hurcolod ezt a tús-

két, el fog mérgesedni a seb, míg végül megbetegíted magad. Akár akarattal, akár véletlenül bántottak meg, fogadd el a tényt, és lépj túl

rajta úgy, hogy megbocsátasz az illetőnek. Szabadítsd fel magad a sértettség alól, hogy helyet kaphasson a szívedben az igazi szeretet.

TESZT

Milyen hatással vagy a fiúkra?

1. A kiszemelted mesélni kezd az egész haveri kör előtt egy biciklitúráról, és...

- a) ...kér, hogy legközelebb te is menj velük.
- b) ...közben folyton a szemedbe néz.
- c) ...felajánlja, hogy később megmutatja neked a túrán készült képeket.

2. A moziban általában... ülsz.

- a) ...két fiú között...
- b) ...a legjobb barátnőd mellett..
- c) ...a kiszemelted mellett...

3. Flört közben...

- a) ...többnyire te teszed meg az első lépést.
- b) ...mindketten egyszerre léptek.
- c) ...a fiúk kezdeményeznek.

4. Gyakran kapsz bókákat fiúktól, mert...

- a) ...jól nézel ki.
- b) ...jókat lehet veled nevetni.
- c) ...nagyszerű barátnő vagy.

5. Ha felbukkansz a fiúk között, és ők azonnal félbehagyják a beszélgetést, akkor...

- a) ...éppen pletykálnak.
- b) ...megcsodálják a ruhádat.
- c) ...olyan dolgokról beszéltek, amiről nem kell mindenkinek tudnia.

Számold össze a pontjaidat:

	a	b	c
1.	3	5	1
2.	5	1	3
3.	5	3	1
4.	1	3	5
5.	3	5	1

Értékelés

5 és 11 pont között:

Gondolkodj pozitívan, s ez segít abban, hogy ne hagyj megfélemlíteni magad. Dolgozz egy kicsit a magabiztosságodon. Hogy

ez miért jó? Mert a fiúk azokat a lányokat kedvelik, akik elégedettek magukkal. Szeresd magad, és mások is (a fiúk is) szeretni fognak!

12 és 19 pont között:

Semmi kétség, a fiúk visszatartják a lélegzetüket, ha közel mész hozzájuk. De ahelyett, hogy flörtölés közben teljesen kihasználnád ezt a hatást, gyakran lefékez a bizonytalanságod. Az egotréning felerősíti a kisugárzásodat, így magabiztosabb, intelligensebb lány leszel.

20 és 25 pont között:

Te nagyszerű hatással vagy a fiúkra, mert mindent magadban hordozol, amit a fiúk egy lányban kedvelnek. Magabiztos vagy, jó haver, és nagyon szerethető. Ezt nyugodtan bevallhatod, nem kell mindenféle vélt gyengeség mögé rejtened a valódi kisugárzásodat.

Apró dolgok, káros dolgok

Mindannyian vétünk olyan apró és rendszeres, az egészségünkkel kapcsolatos hibákat, amelyek hosszú távon igen károsak lehetnek.

A keresztezett lábak

Keresztbe rakod a lábad üléskor? Talán úgy gondolhatjuk, hogy ez a leginkább nőies verziója a társaságban való ücsörgésnek, de valójában ez a fajta testhelyzet megakadályozza a vér zavartalan áramlását. Ha nem szeretnél visszeres lábakat, és szeretnéd megővni a lábad szépségét, egészen egyszerűen csak tedd természetes helyzetbe őket, amikor észreveszed, hogy épp megint keresztelik egymást. A legjobb módja az ülésnek, ha mindkét lábad a földön van, így egyenlően van elosztva a súlyod. Ha végképp nem bírsz a lábaiddal, a bokáidnál is keresztet-

heted őket. Ez is sokkal jobb megoldás, mint ha a térded fölött tennéd ugyanezt.

Párnák

Teljesen mindegy, hogy mennyire kényelmes tíz párnán aludni, légy irgalmas a nyakadhoz, és állj ellen a kísértésnek! Aludj egy párnával, de mindenképpen győződj meg arról, hogy ez a párna nem túl vékony-e. Ha hason fekszel, használj vékonyabb párnát, ha pedig a hátadon, akkor egy picit vastagabbat. Így biztosíthatod a nyakad számára a megfelelő alátámasztást.

Ha nem cseréljük a fogkefénket...

Milyen gyakran cseréled a fogkeféd? Az emberek többsége megvárja, míg kihullanak a fogkefe sörtéi, vagy már nagyon piszkossá válik. De még így is van, aki nem szeretné kidobni a fogkefét, és addig ragaszkodik hozzá, amíg az teljesen el nem használódik. Ez azonban egyál-

talán nem helyes! Az elhasznált, durva sörték nem tesznek jót a fogzománcnak, és az ínyedet sem a legkellemesebb masszázsan részesítik. A fogkefén megtelepedő baktériumok és kórokozók miatt is rendszeresen, legalább félévente cserélned kell a fogkefédet. Csak képzeld el, hogy a rossz fogkefével minden fogmosáskor nemhogy nem javítod, hanem épp ellenkezőleg, rontod a fogzománcod állapotát. Csak ép sörtéjű fogkefével moss fogat!

Kihagyni a reggelit

Egyes számú arany szabály: soha ne hagyj ki a reggelit! Ne feledd, amikor reggel felébredsz, az általában 10-12 órával az utolsó étkezésed után van. A szervezetednek szüksége van táplálékra, MOST! Egyél egy kiadós reggelit! Bizony, sokszor ilyen apróságok is nagy gondot okozhatnak hosszú távon. Úgyhogy csak óvatosan, és ha eszedbe jut, próbáld meg elkerülni ezeket az apró, ámde igen aggasztó hibákat!

Álom, álom – mit álmodunk?

Szoktál emlékezni az álmaidra? Állítólag minden éjjel elénk vetít valamit agyunk vetítésvásznára. Világnézet kérdése, ki miként gondol az éjszakai álmokra: egyesek szerint az agy nagytakarítása, mások szerint lelkünk szabadsága a testtől, de olyan is van, aki egyszerű fiziológiai törvényszerűségként gondol az álomra. Az azonban, hogy miről álmodunk, abszolút közös nevező alá vonható. Holdvilágos éjszakán miről álmodik a lány? Valószínűleg arról, amiről még sok más lány a nagyvilágon. Egy új álmok kutatás szerint ugyanis néhány nagy témakörben összefoglalható a legtöbb téma, ami az emberek álmaiban megjelenik – más kérdés, hogyan értelmezi ezeket a társadalom, a kultúra és az egyén.

Íme, a tíz leggyakoribb álmom:

1. Iskola, tanárok, tanulás
2. Zuhanás
3. Romantikus helyzetek
4. Finom ételek, étkezés
5. Kergetés, rohanás, menekülés, üldözés

6. Kontrollvesztettség egy jármű fölött
7. Repülés
8. Támadás, verekedés
9. Kiesett fog, foghúzás, fogínyvérzés
10. Kétségbeesett és hiábavaló vécékeresés

További érdekesség, hogy a gyerekkor újraélése iskolával megspékelve gyakori álmom, viszont nem tartozik a visszatérő álmok közé agyunk éjszakai vetítésvásznán. Ezzel szemben a kiesett fog és a fizikai harc a viszonylag ritka álmok közé tartozik, aki viszont egyszer ilyesmit lát álmaiban, az valószínű, hogy többször is belefut ebbe a helyzetbe, amíg alszik...

Mennyit kell aludni?

- 3–5 éves korig: 11–13 óra/nap.
- 5–12 éves korig: 10–11 óra/nap.
- Serdülők: legalább 9 óra/nap.

A serdülőkkel kapcsolatban makacsul tartja magát a tévhit, hogy 7-8 óra alvás is elég nekik. Hát nem. Ők a legkialvatlanabbak az iskolások közül.

Mit tudsz a szappanról?

ruhaneműiket. A leggyakrabban szódát és a disznóvágásból megmaradt zsírt főzték össze. Készítettek szappant epéből is, ezt a pattanások leszártására használták.

A szappan úri körökben lett elsőként kedvelt. Még a 18. században is vagyonokat fizettek érte. Fennmaradt egy peres feljegyzés, hogy valaki a szomszédjától szappant lopott. Tehát, ha erről ilyen komoly törvényszéki jegyzőkönyv készült, akkor nyilván nem volt kis értékű az a darab szappan.

Hogyan készül? A szappan főzéséhez ma is, mint több száz évvel ezelőtt, állati és növényi zsírokat kevernek össze vízzel és nátronlúggal, ezeket konyhasóval sűrítik. A főzés maga három napig tart, amíg a szappan állaga a megfelelő nem lesz. A lúg, ami leválik, a fölösleges víz, só, glicerint tartalmazza. A többi már igazi szappan. Ezt szárítják, majd apróra szeletelik. Létrejönnek a szappanpelyhek. A szappan annál sűrűbb, minél több pehelyből áll. A gyártás következő fázisában, ha kell, színadalekot és parfümöt kevernek a fehér masszához. Végül mindezt nyomás alatt összepréselik, és még melegen szeletelik és formázzák.

Van, aki szerint divatjamúlt a klasszikus szappan a közkedvelt folyékonytal szemben, de nem árt tudni, hogy a kemény szappan termé-

szetes összetevőket tartalmaz, míg folyékony változatába szintetikus anyagok kerülnek.

A kínálat igen sokféle. Van olcsó és drága, színpompás vagy egyszerű fehér, illatos és kevésbé illatos. De egy biztos, ma már semmi pénzért nem mondanánk le róla.

Újra divatossá váltak a kézi készítésű háziszappanok az ipari gyártásúakkal szemben. Sokféle gyógynövényvel vagy illatosítóval gazdagítják az alapanyagot, majd különféle formájúra szárítják. Kézműves vásárokon meggyőződhetek arról, milyen széles a háziszappan-kínálat

Gondoltad volna, hogy a szappan története egészen az ókorig nyúlik vissza? Babilóniai agyagváza-feliratok tanúsítják, hogy i. e. 2800-ban már ismert volt a szappankészítés. Az egyiptomi szappanok olajból és hamuszírből készültek, és folyékony állagúak voltak. Tisztálkodáskor a pomádéval nemcsak a testüket, a hajukat is bekenték az emberek.

A római és görög kultúrában jelentős szerepet játszott a vizelet, amit tisztító hatása miatt dézsákba öntöttek és erjesztettek. Mivel ezeknek a készítményeknek kifejezetten kellemetlen szaguk volt, ezért illatosították, többek között rózsaszirommal.

A mai szappan elődje a 2. században vált ismertté. A magyar asszonyok még a 20. század elején is házilag készített szappannal mostak a pataokban, majd a napon szárították fehérre

A legfurcsább fóbiák

Afóbia nemcsak félelem, hanem valóságos rettegés bizonyos helyzettől vagy dologtól. Az emberek néha furcsa dolgoktól rettegnek. Íme néhány különös fóbia.

Alektorofóbia – Félelem a baromfitól

A legtöbb ember, aki ebben a furcsa félelemben él, nem tudja elviselni a csirkék/tyúkok/kakasok és egyéb házi szárnyasok látványát. Úgy érzik, a szárnyasok agresszívvá válhatnak, megtámadhatják őket.

Ablutofóbia – Félelem a mosdástól/ fürdéstől

A legtöbb ember alig várja, hogy mosakodjon, az ablutofóbiában szenvedők szá-

mára viszont a mosdatlanság egy védelmi mechanizmus, melyet egy múltbéli trauma váltott ki.

Nosztrofóbia – Félelem a hazatéréstől

Akár hiszed, akár nem, létezik ilyen fóbia is. Az ebben szenvedő személy nem mer hazatérni szeretett otthonába. Ezt a félelemet nagy valószínűséggel egy múltbéli hazatéréssel kapcsolatos trauma váltja ki.

Krometofóbia – Félelem a pénztől

Vicces, de sajnos igaz. Vannak olyan emberek, akik félnek a pénztől. Irracionális félelmet éreznek a pénztől és a pénz gondolatától is, mert úgy vélik, a pénz „a gyökere minden rossznak”.

Catisofóbia – Félelem az üléstől

Azok, akik ebben a traumában élnek, többször is átgondolják, mielőtt leülnek valahová. Képzeld el, mennyire kellemetlen ez a mindennapi életben. Ezek a betegek a múltban valószínűleg ülő állapotukban szörnyű dolgot éltek meg.

Neofóbia – Félelem valami újtól

A neofóbia a minden újtól való félelem, legyen az egy új élmény vagy tárgy. Ezeknél az embereknél súlyos pánikrohamot válthat ki az újdonság élménye.

Dextrofóbia – Félelem a jobb oldaltól

Képzeld el, hogy félsz mindentől, ami a jobb oldalon van. A dextrofóbiások próbálnak mindent a bal oldalukra rendezni, és „üresen” hagyni a jobb oldalt.

A fóbiákra is van gyógymód, így elengedhetetlen, hogy szakemberhez forduljunk, ha azt tapasztaljuk, hogy valamitől az átlagosnál jobban félünk.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

1	2	3	4	5	6	7	SZ	E
8		9	10		11			
	12		13		14			
15	16		17					
18		19			20			
21				22	23	24		
25				26				
27			28	29	30			
A			31					

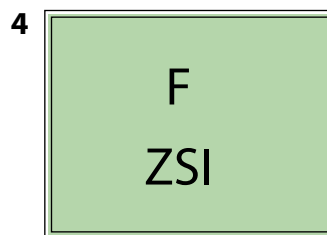
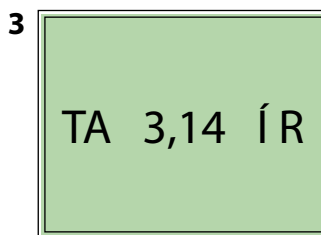
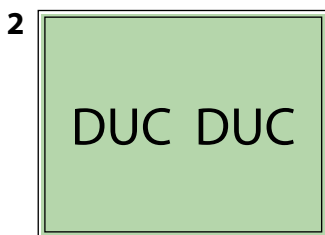
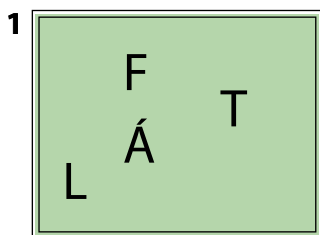
Egy idős néninek elintézni valója van a hivatalban. A papírok kitöltése után a hivatalnok mutatja neki: Itt tessék aláírni.

- Hogy írjam alá?
- Hát úgy, ahogy a leveleket szokta.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 8. A klór vegyjele, 10. A második és a harmadik ismeretlen, 11. Bátor, 12. Kányádi Sándor, 13. Rá tudom-e még tenni? 15. Lírai költemény, 17. Tudás, 18. Havi jövedelem, 20. Nem én, 21. Torna betűi keverve, 22. Még annál is lejjebb, 25. Adóállomás, 26. Kacag, 27. N. N. G., 28. Be ellentéte, 30. A lantán vegyjele, 31. Cseveg az interneten.

Függőleges sorok: 2. Rangjelző szó, 3. Angol igen, 4. Nyers betűi keverve, 5. Matek, 6. Kenőcs, de keverve, 7. Ragaszkodott hozzá, 8. A poén befejező része, 12. Karmester, 14. A vas vegyjele, 16. Világosodik, 17. Bolond... Petőfi-vers, 19. E. A. D., 23. Málészájú, 24. Ünnepelesen átad, 29. 99 Rómában.

Betűrejtvények

Skandináv rejtvény (3.)

Híres farsangi mulatságok

	FARM	KACAT		HAJLATA	ITT TARTJÁK A LÓGYAKORLATOKAT	MAGAM PÁRT ÖSSZEAD	KÜLDÖTT	RIGAI RÉSZLET	K
	RÁDIUSZ	SÍR A BABA		EGY SZOVÉNÜL			KOBALT		
	CÉLTUDATOS KERESZTÜL						NŐI NÉV		
		50 KELET		ÉLŐSKÖDŐ LYUK NÉPIESEN			NEVELŐ	EZ	SUGAR
1000	KIS PATAK	HIBÁZTAT		ÉGETŐ ESZTER RÁÉR BETŰI			FORDÍTVA MAGAS		AUSZTRIA
ÉLETUTAK	ISI	ZÉRO							
			MI CÉLBŐL				ETÁN EGYNEMŰI NAGYON FÜSZERES		EME
			VEGYJELE FE						
HIDROGÉN	URÁN	VATIKÁN		KRIPTON			S. S. T.		5 HOSZÚ MORZSE-HANG
CÉG	HANGTALANUL LES	ABODY BÉLA	L. U.	ÁLLÓVÍZ		ÁRADAT	A TETEJÉRE		
					LÓNÉV				
					JAPÁN				
								VEGTENELÜL ÚTAL	
								NYAKBA VALÓ	

Keresztrejtvény: - NAGYON SOK SZERETTTEL CSOKOL NAGYI; betűrejtvények: 1. ELEFÁNT, 2. PÁRDUC, 3. TAPÍR, 4. ZSIRÁF; skandináv rejtvény: RIOI, VELENCEI KARNEVÁL, MOHÁCSI BUSÓJÁRÁS.

Kibújik a medve a barlangjából?

Azért ne feledkezzünk meg arról sem, hogy vallási alapja van a február 2-ai ünnepnapnak

Ha a medve február 2-án, azaz gyertyaszentelő Boldogasszony napján kibújva a barlangjából meglátja az árnyékát, azaz süt a nap, akkor sürgősen visszabújik. Úgy gondolja, hogy még sokáig tart a tél, azaz hideg lesz, s jobb neki tovább aludni a barlangjában. Ám ha borult az ég, akkor hamarosan jön a tavasz, felébredhet és kibújhat téli lakhelyéről. Mivel a medvék sík vidéken nemigen tudnak meglenni, az erdőkben viszont megtalálnak mindent, amire szükségük van, ez a hiedelem bizonyosan hegyvidéken keletkezett.

Gyermekkorunk meghatározó hőse: Micimackó

A „medvés” hiedelem hozzánk valószínűleg Erdélyből érkezett, és a magyar legendáriumban a nagy mesélő, Jókai Mór szorított számára helyet. Az új földesúr című regényében írta le pontosan azt, amit ma is a legendának tartunk. Február 2. napján az egész világon odafigyelnek az időjárásra, no meg a medvékre.

A medve persze nem csak „időjós”, különben is népszerű. Teddy Beart, azaz Teddy mackót, vagy a plüssmackót a világon talán mindenki ismeri. Teddy az egyetlen játékmackó a Földön, amelyet egy amerikai elnökről, Theodore Rooseveltről neveztek el. Rooseveltt egy vadászaton vett részt a Mississippinél, ahol szeretett volna

Egy igazi maci, amelyet világszerte Teddy Bearnek neveznek

medvét lőni. Ám egész nap nem sikerült egyet sem találnia. Végül kísérői közül az egyik vadász egy medvebocot kikötött egy fához, és felajánlotta Rooseveltnak a lehetőséget a bocs lelövésére, amit ő visszautasított. (A kis medvét végül az egyik vadász késsel megölte.) A történet azonban megmozgatta egy karikatúrista fantáziáját, aki a kismackót kereknek és bájosnak rajzolta meg. Az olvasók a szívébe zárták a szerencsétlenül járt állatot, de az elnök nemes gesztusát is, és hamarosan összekapcsolták a Theodore becenevet, a Teddyt és a kismackót, s egykettőre megszületett a Teddy Bear elnevezés.

Legalább ennyire híres Milne Micimackója, akit a világ inkább Winnie the Pooh-ként ismer, de a zseniális Karinthy Frigyes nekünk Micimackónak fordította. Legyünk őszinték, bármilyen remek is a regény, soha nem lett volna annyira híres a Micimackó, ha Walt Disney nem

csinál rajzfilmet belőle. Felénk Koncz Zsuzsa öregbítette tovább Micimackót kedves dalával. Ugye, ismeritek? A medvéket mindenki szereti (kivéve azt a bizonyos erdei kirándulót, aki a kevésbé békés mackóval találkozott), hiszen együtt nőttünk fel velük. És akkor még nem is szóltunk a Magyar Televízió Tévemaciájáról. A napokban fedeztem fel, hogy rajongói oldala van a Facebookon.

Azért ne feledkezzünk meg arról sem, hogy vallási alapja van a február 2-ai ünnepnapnak. Eredetileg ezen a napon tartották a keresztények a gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét, amely a karácsonyt követő negyvenedik napra esett. Maga az elnevezés arra a bibliai történetre utal, amely szerint Szűz Mária a 40 napos Jézust a zsidó hagyományoknak megfelelően bemutatta a jeruzsálemi templomban, s ott – az ilyenkor kötelező áldozat fölajánlásakor – Simeon a kisdedit a nemzetek megvilágítására szolgáló fényességnek nevezte, mondván: úgy világít majd, mint a gyertya egy sötét szobában. Ez az ünnep valójában Szűz Mária megtisztulásának ünnepe, amikor megszentelik az ünnepi gyertyákat.

N-a

Medve a népi bölcsességben

Ne igyál előre a medve bőrére!

Alszik, mint a medve.

Csak a talpát nyalja, mint a medve.

Erős, mint a medve.

Szereti, mint medve a mézet.

Aki egy medvét ismer, az mind ismeri.

Előre iszik a medve bőrére.

Brummog, mint a medve.

Nem jó a kölykes medvének fiát faggatni.

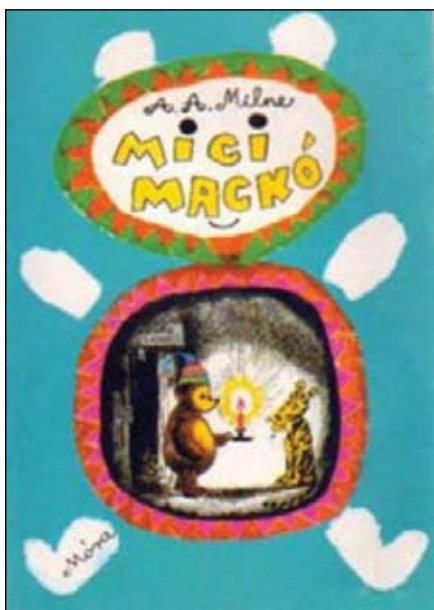
Ha egy medvét kérsz táncra, jobb, ha hagyod, hogy ő vezessen.

Nincs annak esze, kit a láncos medve megharap.

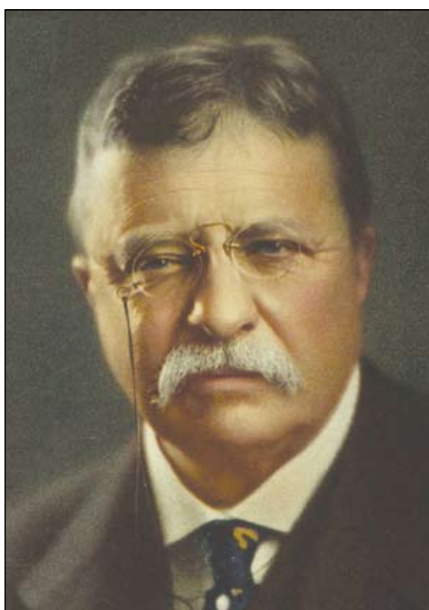
Nyulat kerget, és medvére talál.

Válogat, mint a jóllakott medve a vackorban.

Ha erejét tudná a medve, magát nem táncoltatná.

Milne Micimackója, akit a világ inkább Winnie the Pooh-ként ismer

Theodore Roosevelt néhai amerikai elnökről kapta nevét a játék mackó, a Teddy Bear

Csodagyerek

Szülői értekezlet van a suliban. Az osztályfőnök ezt mondja Pistike apukájának:

- Kedves uram, Pistike kész csodagyerek!
- Tényleg? – kérdezi az apa meglepve.
- Igen – folytatja az osztályfőnök.
- Kész csoda lenne, ha bármit megtanulna!

Bizonyítvány

Móricza büszkén mutogatja a bizonyítványát otthon, és közben ezt mondja:

- Hogy neked milyen nagy mázlid van, apu!
- Miért, fiacskám?
- Jövőre nem kell új tankönyvekre költened.

Katonadolog

Pistikétől megkérdezi a tanító néni:

- No, Pistike, mi akarsz lenni, ha nagy lesz?

- Katona.
- Katona? Hisz azt bármikor lelőhetik.
- Kicsoda?
- Az ellenség.
- Jó. Akkor ellenség akarok lenni.

Barkochba

Két rendőr barkochbázik.

- Férfi?
- Igen.
- Fekete haja van?
- Igen.
- Szemüveget hord?
- Igen.
- A munkatársam?
- Igen.
- Rákérdezhetek?
- Igen.
- Ki az?

Harangszó

- Pistike, miért harangoznak minden délben egész Európában?

- Nem tudom.
- Ejnye! Jegyezd meg, hogy Hunyadi János Nándorfehérvárnál, a mai Belgrádnál, legyőzte a törököket.

- És akkor pont harangoztak?

Jean és a bilincs

- Jean, menjen és kérjen a rendőrségen egy pár bilincset!

- Minek, uram?
- Szeretném, ha ez az olvasmány lebilincselő lenne.

Jean és a puska

- Mondja, Jean, maga egy puska?
- Miért volnék én puska, uram?
- Mert amikor az előbb azt kérdeztem, milyen nap van, csütörtököt mondott!

Fő, hogy észrevette

Lacika sírva panaszkodik a tanító néninek, hogy már két napja elvesztette a táskáját.

- És csak most mondd, fiacskám! – szörnyülködik a tanító néni.
- Bocsánat – szepegi Lacika. – Csak most vettem észre.

Szó szerint

A sarki bolt kirakatában a következő föliratot látja Sanyi: „Ami nincs a kirakatban, az van az üzletben!” Bemegy az üzletbe. Az eléje jövő eladótól megkérdezi:

- Mondja, kérem, itt van Tolsztoj?
- De miért kellene, hogy itt legyen? – csodálkozik az eladó.
- Mert nincs a kirakatban!

Jó helyre került

Az apa korholja a fiát, hogy reggelire kenyér helyett kiflit kér.

- Amikor akkora voltam, mint te, örültem, ha egy karéj kenyér jutott – mondja.

- Mire a kölyök:
- Akkor te, papa, jól jártál, hogy hozzánk kerültél! Mi naponta kiflit reggelizünk.

Boltban

Az ötéves Gyurit elküldi az anyja a boltba, hogy vegyen kenyeret. A gyerek egy csomag cukorkát visz haza. Erre az anyja:

- Hát miért nem kenyeret vettél?
- Azért, mert a cukorkáspolc alacsonyabb, mint a kenyeres.

Segítség

A rendőrségen csörög a telefon.

- Segítség! – kiabál egy rekedt hang.
- Azonnal jöjjenek! A lakásba betört egy macska!
- Már ilyesmiért is zaklat bennünket?! Különben ki beszél?
- A papagáj!

Mi lesz belőle?

- Ha elgondolom, Zoli, hogy csak tízig tudsz számolni – töpreng hangosan az apa.
- Na és? – kérdezi a gyerek.
- Mi lesz így belőled?
- Ökölvívó, apukám!

Narancsevés

- Miért sír már megint a kistestvéred? – kérdezi Bandikától az anyja. – Biztosan elvetted tőle a narancsot.

- Nem vettem el, anyu! – mentegetőzik Bandika. – Csak megmutattam neki, hogy kell enni a narancsot.

A hét

Az óvo néni a napokat tanítja a gyerekekkel. Sorolja:

- Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap. Nos, mi jön a szombat után? A kicsik hallgatnak, majd megszólal Pistike:

- Az és!

Verés

Az apa rémesen elnápálgolja a fiát, s aztán megkérdezi:

- No, fiam, tudod-e, hogy miért vertelek meg?

- Nahát, ez mégiscsak sok! – fakad ki a gyerekek. – Először elversz, aztán kiderül, magad sem tudod, hogy miért.

Iskolában

Tanító néni a gyerekeknek:

- Olyan csendet szeretnék, hogy a macska lépteit is meghalljuk!

Kis idő múlva megszólal az egyik gyerek:

- Tanító néni, mikor jön már az a cica?

Siker

- Sikerült az első karateedzésed?

- Képzeld, már el tudom törni a deszkát!
- Ne mondd! Hogyan?
- A gipszemmel.

Kérdés

- Alszol?

- Nem.

- Van egy ezresed?

- Alszom. Mi az?

- Mi az: négy lába van, mégis eldől?

- ?

- Hát egy fél pók.

Fogtündér

Az anyuka belopózik a kisfia szobájába, hogy az aznap kihullott tejfogáért cserébe pénzt tegyen a párnája alá, mintha egy fogtündér tette volna oda. Már éppen elhelyezi a pénzt, amikor a kisfiú felébred, és meglátja anyja kezében a pénzt. Az anyuka megdermed, nem tudja, hogy magyarázza ki magát. Am a kérdés megoldódik gyorsan, mert megszólal a gyerek:

- Teszed vissza rögtön! Azt nekem hozta a fogtündér, nem neked!

Kisbéka

A kisbéka kérdezi az apjától:

- Apu, ugye kimehetek a rétre játszani?
- Persze, fiam – válaszol az apabéka –, csak vedd fel a gólyaálló mellény!

SEGÍTSÉG!

J vagy ly?

Zsemje vagy zsemlye? Jó érveink vannak az utóbbi mellett, de a helyesírási szótárak egyiket sem ismerik el. A kérdés a következő: mikor tudhatjuk, hogy j-t vagy ly-t kell írni? Lehet-e segíteni annak, aki meg akarja tanulni az ly helyes használatát?

A válasz sajnos: nem. Nagyon kevés olyan fogódzó van a j és ly használatára vonatkozóan, ami általános, nyelvtani jellegű, nem pedig egy-egy szóra vonatkozik. Például megjegyezhetjük, hogy minden toldalékban j szerepel a ragozásban, sosem ly (például a birtokosra utaló toldalékban és a tárgyas ragozásban -ja, -juk stb.). Az -aj/-ej képzőt is pontos j-vel írjuk, tehát ha ezt ismerjük fel a szóban, akkor könnyű a döntés: röhej, csevej, moraj. Viszont az -ály/-ély képzőt mindig ly-nal írjuk (pl. apály, tekintély). Még egy támpont létezik a j hang kétféle írásmódjának felismeréséhez. Például meg lehet jegyezni, hogy a lyuk az egyetlen ly-vel kezdődő szó, más esetekben a szó eleji j hangot j-vel írjuk. Vagy meg lehet jegyezni, hogy az aj hangzású tövégeket a muszaj és a papagáj kivételével ly-vel írjuk.

	SZABÁLY	KIVÉTEL
Szó elején	Mindig: j (jel, jég, jegenye)	lyuk és származékai
Szó belsejében	„t” után mindig: j (fürj, férj, varjú) Szótoéhoz tartozó „t” előtt mindig: j (selejt, felejt, gyújt)	
Szó végén	Egy szótagú szavaknál: j (haj, fej, baj, díj)	pl. hely, mély, boly, moly, súly, gally
	Két vagy több szótagú szavaknál: - aj (robaj, kacaj, óhaj, talaj stb)	pl. tavaly, karvaly
	- ály (akadály, apály, aszály, kristály)	pl. muszaj, papagáj
	- ely (gerely, pehely, zsendely)	pl. dörej, zörej
	- ély (csekély, esély, ünnepély, tekintély, személy)	pl. taréj, karéj

Fejezd be a télies bölcseletet!

Jön még kutyára...
Kapós, mint télen a...
Feledékeny gyűjtőt a...
Nincs a télnek rossz...
Itt a tél, jaj, kinek nincs...
Vén birka éléli a téli takarmányt...
Kemény télnek kell akkor lenni, mikor egyik farkas...
Még egy kutya sem ette meg a...
Fú és havaz, úgy lesz...
Aki nyáron nem gyűjt...
Fehér karácsony, zöld húsvét...

(Megoldás: dén, szalmakalap, tél hozta észre, gyűmölcs, fűtője; kikeletkor hal meg, a másikat megesszi, telet, tavasz, télen keveset fűt, fekete karácsony-fehér húsvét)

Gyakori helyesírási hibák

Helyes	Helytelen
szalag	szallag
szelíd	szelid
szén-dioxid	széndioxid
széles körű	széleskörű
szíj	szíjj
szimpatikus	szinpatikus
szinonima	szinoníma
szívát	szivat

Bosszantó fejtörő

1
11
21
1211
111221
312211
?

Rá tudsz jönni, mi lehet az utolsó sorban? Nem könnyű, jó logika kell hozzá!

(Megoldás: A sorozat a legkisebb ter-
mészetes számmal kezdődik, az 1-el,
ez kerül az első sorba. A második sor-
ban leírjuk, hogy hány darab és mi-
lyen számjeggy szerepel az előzőben.
E logikával megynk tovább minden
sorban. Tehát a kérdőjeles sorban a
következő számsornak kell állnia:
13112221)

Nyelvi játékok

Ki mit mond a sikertelen randíró?

- A tűzoltó: Nem éreztem a tüzet.
- A vegyész: Hiányzott a kémia.
- A focista: Nem passzoltunk egymáshoz.
- A hegesztő: Nem volt meg a szikra.
- A kórboncnok: Élőben egészen más.
- A matematikus: Nem jött be a számításom.
- Az ügyvéd: Nem az esetem.
- A táncos: Valahogy nem fogott meg.
- A liftkezelő: Nem voltunk egy szinten.
- A vak: Nem egyezett a látásmodunk.
- A festő: Nem festettünk jól együtt.
- A cukrász: Nem volt elég édes.
- A hadvezér: Nem tudtam meghódítani.
- Az autóversenyző: Váltanom kellett.
- A horgász: Nem kapta be a kukacot.
- Az orvos: Nem hozott lázba.
- Az informatikus: Nem volt kompatibilis.
- A jós: Nem volt közös jövőnk.
- A tanár: Nem tudtam meghúzni.
- A terrorista: Nem ejtett rabul.
- A rádiós: Nem voltunk egy hullámhosszon.
- A bűvész: Nem varázsolt el.
- A boxoló: Nem voltunk egy súlycsoportban.
- A vízvezeték-szerelő: Nem volt elég nedves.
- Pókember: Nem sikerült behálózni.
- A terminátor: Nem olvadtam el tőle.
- A zenész: Nem tudtam ráhangolódni.
- Az időjós: Nem volt felhőtlen a kapcsolat.
- A kukás: Szemét volt.
- A pék: Ebből nem sült ki semmi jó.
- A tolvaj: Nem lopta be magát a szívembe.
- Jézus: Más vizeken jártunk.
- A hajós: Rossz helyen kötöttem ki.
- A mezőgazdász: Nem aratott nálam sikert.
- A bíró: Elítéltem a külseje miatt.
- A postás: Próbálkoztam, de feladtam.
- A vadász: Bakot lőttem vele.
- A hegymászó: Nem juttatott el a csúcra.
- A színész: Csak megjátszotta magát.
- A pilóta: Nem repített a magasba.
- A rekorder: Nem tudtam megdönteni.
- A rendőr: Nem volt lebilincselő.
- A csúszdamester: Kicsúszott a kezeim közül.

Még mondja valaki, hogy a magyar nyelv nem gazdag!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 1. számunk nyereménykérdése egy épületbelsőre vonatkozott. Fel kellett ismerneket, melyik az a ritkaságszámba menő épület, amely az utóbbi években a Zentára kirándulók célpontjává vált. Máris elárultuk, hogy a szóban forgó épület Zentán található, és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetnek ad otthont. A ritka szép épületben és intézményben sikerült kialakítani egy vajdasági magyar könyv-, kép-, mozgókép-, kézirat- és levéltári gyűjteményt, ún. dokumentációs központot, amelyben a legkorszerűbb műszaki feltételek segítik a tudományos és egyéb kutatómunkát. A jelentős épület könyvtárát bizony kevesen ismerték fel, de a helyes választ beküldők elragadtatással szóltak a rendkívüli épületről. A szerencsés nyertes a **szabadkai Szakáll Hargita, a J. J. Zmaj iskola negyedik** tanulója. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Újabb feladványunk a hamarosan kezdődő téli olimpia egyik sportágához kapcsolódik. Vajon felismeritek-e a fotó alapján, mely sportágról van szó? Egy pontos választ adó olvasónk

ezúttal is jutalomban részesül, méghozzá rendkívüliben.

Tekintettel arra, hogy sporthoz kapcsolódó kérdéstről van szó, a nyertes **Dakar rali-jegyzet-tömböt** kap ajándékba, amit **Tőrőcsik Nagy Tamás**, az Újvidéki Rádió sportújságírója kínált fel. Köszönjük a felajánlást, reméljük, hogy az ajándék „értő” kezekbe kerül.

A választ küldjétek el mielőbb címünkre, legkésőbb **2018. február 8-ig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: **jo-pajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Tamás filmsikere

A 19 éves aluliak nemzetközi szabadfogasú számítógépversenyn **Baracskai Tamás**, a kúlai Petőfi brigád iskola hetedikes tanulója sikeresen szerepelt egy filmkészítőket megszólító pályázaton. A *Menni vagy maradni* című kisfilmjét a zsűri díjban részesítette. Ebben a díjban azok a versenyzők részesülhetnek, akiknek a legkreatívabb és legeredetibb alkotásaik vannak. Az idén 11 versenyző kapott díjat.

Tamás kisfilmje az alábbi címen található:

<https://videa.hu/videoek/szabadfogasus-szamitogep/film-animacio/menni-vagy-maradni-2017-19-szabadfogasus-szamitogep-ve-rT-nm3REHuHh17uyH>

Zongorát kapott a kúlai iskola

A kúlai Petőfi brigád iskola sikeresen pályázott a Bethlen Gábor Alap A magyar kultúráért és oktatásért c. pályázatán, és a megítélt támogatásnak köszönhetően az első félév vége táján elektromos zongorát kapott 130 ezer forint értékben. „Mivel a zenei oktatás és nevelés első osztálytól kezdve jelen van diákjaink életében, és jelenleg is három kórus működik iskolánkban, elhivatottan hirdetjük, hogy elgépiesedő világunkban nagyobb szükség lenne a zene nyújtotta lelki táplálékra, mint valaha” – jelentették az iskola tudósítói.

Megfiatalodott a péterrévei iskolakönyvtár

A péterrévei Samu Mihály iskola könyvtárának állománya az utóbbi években szépen gyarapodott, s a könyvtár úgymond kinőtte önmagát. A téli szünet folyamán a könyvtár kistermében felújították a régi polcokat, de újakat is vásároltak, amihez a Magyar Nemzeti Tanács 65 000 dináros támogatást biztosított anyagbeszerzésre. A többit az iskola önerőből fedezte.

Az iskolai könyvtár vezetésével és rendezésével megbízottak: **Polyák Szollár Anna, Ferencz Boglárka, Szalma Izabella** és **Dunja Stepanov. Dóka Vidor** iskolagondnok segítségével felszerelték a polcokat a kisterem teljes falhosszára.

Ezt követően a régi könyveket, házi olvasmány köteteket,

melyek némelyike már igen rossz állapotban volt, kiválogatták és lecsérték új példányokra. A tanári segédkönyvek, tankönyvek is helyet kaptak az új polcokon, így minden pedagógus számára elérhetővé válnak az oktatást segítő könyvek, melyek megkönnyítik munkájukat. A könyvtár tehát mostantól sokkal szebb, funkcionálisabb, korszerűbb arculattal várja a diákokat, tanárokat, és némi odafigyeléssel remélhetőleg hosszú évekig megmarad ebben a formájában és állapotában.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaiipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ókrsz Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs